



Briselē, 23.9.2020.
COM(2020) 611 final

2016/0224 (COD)

Grozīts priekšlikums

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA,

**ar ko izveido kopīgu procedūru starptautiskajai aizsardzībai Savienībā un atceļ
Direktīvu 2013/32/ES**

PASKAIDROJUMA RAKSTS

1. PRIEKŠLIKUMA KONTEKSTS

• Priekšlikuma konteksts un pamatojums

Eiropas Komisijas priekšsēdētāja Urzula fon der Leiena 2019. gada septembrī paziņoja par jaunu Migrācijas un patvēruma paktu, kas ietver visaptverošu pieeju ārējām robežām, patvēruma un atgriešanas sistēmām, Šengenas brīvas pārvietošanās telpai un ārējai dimensijai.

Paziņojums par jaunu Migrācijas un patvēruma paktu, kas iesniegts kopā ar vairākiem citiem tiesību aktu priekšlikumiem, t. sk. šo priekšlikumu, ar ko groza 2016. gada priekšlikumu pārstrādātajai Patvēruma procedūras regulai, ir jauns sākums migrācijas jomā. Mērķis ir izveidot plašu satvaru, kas balstīts uz visaptverošu pieeju migrācijas pārvaldībai, veicinot savstarpēju uzticēšanos starp dalībvalstīm. Pamatojoties uz vispārējiem solidaritātes un taisnīga atbildības sadalījuma principiem, jaunajā paktā tiek ierosināta integrēta politikas veidošana, kas apvieno tādu jomu politiku kā patvērums, migrācija, atgriešana, ārējo robežu aizsardzība un attiecības ar galvenajām trešām valstīm.

Problēmas migrācijas pārvaldībā, t. sk. tās, kas saistītas ar neatbilstīgu iecelšanu, kā arī ar atgriešanu, būtu jārisina nevis atsevišķām dalībvalstīm, bet gan visā ES kopumā. Ir vajadzīga Eiropas mēroga sistēma, kas ļauj pārvaldīt dalībvalstu politikas un lēmumu savstarpējo ietekmi. Šajā sistēmā ir jāņem vērā pastāvīgi mainīgā realitāte migrācijas jomā, un tā nozīmē lielāku sarežģītību un pastiprinātu vajadzību pēc koordinācijas. Lai gan neatbilstīgu iecelotāju skaits Savienībā kopš 2015. gada ir krasi samazinājies par 92 %, joprojām pastāv vairākas strukturālas problēmas, kas rada slogu dalībvalstu patvēruma, uzņemšanas un atgriešanas sistēmām. Šīs problēmas ir, piemēram, arvien lielāks tādu starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzēju īpatsvars, kuriem, visticamāk, netiks piešķirta aizsardzība ES, kā rezultātā palielināsies administratīvais slogs un kavēsies aizsardzības piešķiršana tiem, kam tā patiešām nepieciešama, kā arī pastāvīga migrantu tālāka kustība ES iekšienē. Turklāt jāatzīst arī tas, ka dalībvalstu iestādēm ir grūtības nodrošināt gan pieteikuma iesniedzēju, gan savu darbinieku drošību saistībā ar Covid-19 krīzi.

Lai gan neatbilstīgu iecelotāju skaits kopš 2015. gada ir samazinājies, to migrantu īpatsvars, kuri ierodas no valstīm, kurām atzīšanas rādītājs ir zemāks par 20 %, ir palielinājies, proti, no 13 % 2015. gadā līdz 55 % 2018. gadā. Tajā pašā laikā ir pieaudzis arī sarežģītu lietu īpatsvars, kuru apstrāde prasa vairāk resursu — ja 2015.–2016. gadā lielākoties ieradās trešo valstu valstspiederīgie, kuriem nepārprotami bija vajadzīga starptautiskā aizsardzība, tad tagad ir izveidojies daļēji jaukts ieceljošo personu kontingents, kuru atzīšanas rādītāji ir atšķirīgāki. Turklāt, neraugoties uz neatbilstīgu iecelotāju skaita samazināšanos visā ES, starptautiskās aizsardzības pieteikumu skaits ir turpinājis pieaugt — tā proporcija pret ieceljošu personu skaitu ir četrkārt lielāka. Šī tendence liecina par to, ka pieteikuma iesniedzēji neiesniedz pieteikumus pirmajā iecelšanas dalībvalstī, ka ES iekšienē tiek iesniegti vairāki starptautiskās aizsardzības pieteikumi, un norāda uz nepieciešamību reformēt pašreizējo Dublinas sistēmu. Visbeidzot, 2019. gadā puse no visām neatbilstīgajām iecelšanām pa jūru norisinājās pēc meklēšanas un glābšanas operācijām, kas atsevišķām dalībvalstīm radīja īpašu slogu tikai to ģeogrāfiskās atrašanās vietas dēļ.

Pieaugušais to patvēruma meklētāju īpatsvars, kuriem ir maz izredžu saņemt starptautisko aizsardzību ES, rada lielāku slogu ne tikai attiecībā uz patvēruma pieteikumu apstrādi kopumā, bet arī attiecībā uz tādu migrantu atgriešanu, kuriem nav nepieciešama starptautiskā

aizsardzība. Katru gadu tiek noraidīts vidēji 370 000 starptautiskās aizsardzības pieteikumu, ko iesnieguši trešo valstu valstspiederīgie, un viņi ir jānovirza uz atgriešanas procedūru; tas atbilst aptuveni 80 % no kopējā katru gadu izdoto atgriešanas lēmumu skaita. Tādēļ ir vajadzīga efektīva saikne starp patvēruma un atgriešanas procedūrām, kas ļautu uzlabot patvēruma un migrācijas sistēmas vispārējo efektivitāti un saskaņotību. Neatbilstīgie migranti, kuriem nav nepieciešama aizsardzība vai kuriem nav nodoma pieprasīt starptautisko aizsardzību, būtu ātri jānovirza uz atgriešanas procedūru. Ir jānovērš pastāvošās procesuālās nepilnības, piemēram, patvēruma un atgriešanas lēmumu izdošana atsevišķos aktos un kavēšanās ar atgriešanas lēmuma izdošanu, atsevišķi tiesiskās aizsardzības līdzekļi, kā arī procesuāla kavēšanās tādu pieteikuma iesniedzēju dēļ, kuru vienīgais mērķis ir mēģināt traucēt viņu atgriešanu no Savienības, patvēruma sistēmas nodrošinātās aizsardzības ļaunprātīga izmantošana, kā arī iespēja ļaut pieteikuma iesniedzējiem palikt dalībvalstu teritorijā otrā vai turpmākā pārsūdzības procesa laikā.

Vienlīdz svarīgi ir strādāt pie tā, lai izveidotu eiropeiskāku atgriešanas sistēmu. Komisija 2018. gadā iesniedza priekšlikumu pārstrādāt Atgriešanas direktīvu, lai uzlabotu atgriešanas pārvaldību un efektivitāti. Minētā priekšlikuma mērķis ir novērst un mazināt aizbēgšanu un neatļautu kustību, stiprināt saikni ar patvēruma procedūrām, veicināt atbalstītas brīvprātīgas atgriešanās programmu izmantošanu un ar valstu lietu pārvaldības sistēmu atbalstu uzlabot pārraudzību un īstenošanu. Papildus procesuālajiem jautājumiem, uz kuriem attiecas šis regulas priekšlikums un priekšlikums pārstrādātai Atgriešanas direktīvai, eiropeiskākas atgriešanas sistēmas izveides nolūkā ir pilnībā jāīsteno Eiropas Robežu un krasta apsardzes regula, kur *Frontex* veic ES operatīvās funkcijas atgriešanas jomā, kā arī ir nepieciešams visaptverošs operatīvais instruments labākai lietu pārvaldībai atgriešanas jomā, ilgtspējīga atgriešanas un reintegrācijas stratēģija, sadarbojoties ar trešām valstīm atpakaļuzņemšanas jomā, un strukturēta augsta līmeņa sadarbība ES atgriešanas koordinators vadībā.

Pašreizējā migrācijas pārvaldības sistēma arī joprojām rada smagu slogu gan pirmās ieceļošanas dalībvalstīm, gan citu dalībvalstu patvēruma sistēmām saistībā ar neatļautu kustību. Pašreizējā sistēma nav pietiekami efektīva, lai risinātu šo situāciju. Konkrēti, pašlaik nav efektīva solidaritātes mehānisms un skaidru noteikumu, kas cilvēkus atturētu no neatļautas kustības un risinātu šo problēmu.

Jaunais pakts balstās uz Komisijas 2016. un 2018. gada priekšlikumiem reformēt kopējo Eiropas patvēruma sistēmu, kā arī ietver jaunus papildu elementus, lai nodrošinātu līdzsvaru, kas vajadzīgs vienotai sistēmai, kura apvienotu visus patvēruma un migrācijas politikas aspektus.

Šis priekšlikums, ar ko groza 2016. gada priekšlikumu Patvēruma procedūras regulai¹, — kopā ar jauno priekšlikumu Patvēruma un migrācijas pārvaldības regulai, priekšlikumu ieviest skrīningu², priekšlikumu grozīt *Eurodac* priekšlikumu, kā arī priekšlikumu, ar ko izveido procedūras un mehānismus krīzes situāciju risināšanai, — tas viss kopā veido tiesisko regulējumu, ar kuru šo visaptverošo pieeju migrācijas un patvēruma pārvaldībai īsteno praksē.

¹ OV L [...], [...], [...]. lpp.

² COM (2020)xxx (XX.09.2020.), Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko ievieš to trešo valstu valstspiederīgo skrīningu, kuri aizturēti saistībā ar ārējo robežu neatļautu šķērsošanu, kuri izkāpuši krastā pēc meklēšanas un glābšanas operācijām vai kuri pieprasa starptautisko aizsardzību robežšķērsošanas vietās, un ar ko groza Regulu (ES) 2019/817, Regulu (ES) 2019/818, Regulu (ES) 2017/2226, Regulu (ES) 2018/1240, Regulu (EK) Nr. 767/2008 un Regulu (ES) 2019/816.

Kopā ar priekšlikumu Skrīninga regulai tas nodrošina efektīvu saikni starp visiem migrācijas procedūras posmiem — no jaunā pirmsieceļošanas posma līdz patvēruma pieteikuma iznākumam, t. i., to personu integrēšanai, par kurām atzīts, ka tām ir nepieciešama aizsardzība, vai to pieteikuma iesniedzēju atgriešanai, kuriem nav tiesību palikt Savienībā. Pirmsieceļošanas posms ietver skrīningu, kas sastāv no identitātes, veselības un drošības pārbaudes ierašanās brīdī, lai attiecīgo personu ātri novirzītu starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanas procedūrai vai atgriešanas procedūrai, vai ieceļošanas atteikuma procedūrai.

Priekšlikums, ar ko groza 2016. gada priekšlikumu pārstrādāt *Eurodac* regulu, ievieš skaidru un konsekventu saikni starp konkrētām personām un procedūrām, kuras uz tām attiecas, lai labāk palīdzētu kontrolēt neatbilstīgu migrāciju un atklāt neatļautu kustību. Tas arī atbalsta jaunā solidaritātes mehānisma īstenošanu, kas izveidots ar Patvēruma un migrācijas pārvaldības regulu, nodrošina vajadzīgos turpmākos grozījumus, kas ļaus *Eurodac* darboties sadarbības satvarā, un palīdzēs dalībvalstīm pārraudzīt palīdzības piešķiršanu brīvprātīgas atgriešanās un reintegrācijas procesos.

Visbeidzot, Komisija kopā ar šiem priekšlikumiem iesniedz priekšlikumu krīzes situāciju pārvarēšanas regulai, lai noteiktu instrumentus, kas vajadzīgi krīzes pārvarēšanai. Šis krīzes instruments attiecas uz ārkārtas situācijām, kurām raksturīgs tādu trešās valsts valstspiederīgo vai bezvalstnieku masveida pieplūdums, kuri neatbilstīgi ierodas kādā dalībvalstī, un kuras, ņemot vērā to mērogu un raksturu, varētu neļaut darboties dalībvalsts patvēruma, uzņemšanas vai atgriešanas sistēmai, kā arī uz situācijām, kad pastāv nenovēršams šāda pieplūduma risks, kas var nopietni apdraudēt kopējās Eiropas patvēruma sistēmas un Savienības migrācijas pārvaldības sistēmas darbību vai neļaut tās piemērot. Ar regulu nosaka procedūras krīzes un nepārvaramas varas situāciju risināšanai migrācijas un patvēruma jomā Eiropas Savienībā, nosaka iespējamās atkāpes no piemērojamā ES *acquis* patvēruma un atgriešanas jomā un paredz īpašus noteikumus par to, kā krīzes situācijās piemērot solidaritātes mehānismu, kas paredzēts Patvēruma un migrācijas pārvaldības regulā.

Reformas mērķis ir novērst to, ka, neraugoties uz ievērojami ciešāku sadarbību ES līmenī, t. sk. attiecībā uz ES aģentūru sniegto atbalstu, dalībvalstu patvēruma, uzņemšanas un atgriešanas sistēmas joprojām lielā mērā nav saskaņotas. Tas rada neefektivitāti un nevēlamas sekas, jo nenodrošina vienlīdzīgu attieksmi pret patvēruma meklētājiem visā Eiropā un tādējādi stimulē migrantu lielu kustību pa visu Eiropu, kur tie meklē vislabākos apstākļus un izredzes uzturēties. Šajā sakarībā Komisija atbalsta pagaidu politiskās vienošanās, kas jau panāktas par Kvalifikācijas regulu, Uzņemšanas apstākļu direktīvu, ES pārmitināšanas sistēmas regulu un ES Patvēruma aģentūras regulu. Šie tiesību akti būtu galīgi jāpieņem pēc iespējas drīz. Tāpat arī būtu drīz jāpabeidz gan sarunas par Atgriešanas direktīvu, gan kopējās Eiropas patvēruma sistēmas reforma, lai nodrošinātu, ka ES noteikumi sekmīgi novērš bēgšanu, sniedz atbalstu brīvprātīgas atgriešanās jomā un racionalizē administratīvās un tiesu procedūras, tādējādi uzlabojot migrācijas un patvēruma sistēmas efektīvu darbību.

- **Priekšlikuma mērķi**

2016. gada Patvēruma procedūras regulas priekšlikumā izvirzītie mērķi joprojām ir aktuāli, un tie ir jāīsteno. Ir jāizveido kopēja patvēruma procedūra, kas aizstātu dažādas atšķirīgās procedūras dalībvalstīs un kas būtu piemērojama attiecībā uz visiem dalībvalstīs iesniegtajiem pieteikumiem. Lai nodrošinātu efektīvu un kvalitatīvu lēmumu pieņemšanas procesu, ir arī jāievieš vienkāršākas, skaidrākas un īsākas procedūras, kā arī atbilstošas procesuālās garantijas un instrumenti, lai reaģētu uz patvēruma procedūru ļaunprātīgu izmantošanu un novērstu neatļautu kustību. Tas ļaus efektīvāk izmantot resursus, uzlabojot pieteikuma iesniedzēju tiesības, ļaus ātrāk saņemt starptautisko aizsardzību personām, kurām tā

nepieciešama, un nodrošinās to noraidīto pieteikuma iesniedzēju ātru atgriešanu, kuriem nav tiesību uzturēties Savienībā.

Būtu jānodrošina procesuālās garantijas pieteikuma iesniedzējiem, it īpaši nodrošinot tiesības saņemt informāciju par viņu tiesībām, pienākumiem un sekām pienākumu nepildīšanas gadījumā, kā arī tiesības tikt uzklautiem personiskā intervijā, tiesības uz tulka pakalpojumiem, bezmaksas tiesisko palīdzību un pārstāvību. Visi šie būtiskie taisnīgas patvēruma procedūras elementi, kas ir daļa no Komisijas 2016. gada priekšlikuma, joprojām ir aktuāli, un par tiem ir jāvienojas abiem likumdevējiem.

Turklāt ir vajadzīgi arī racionalizēti un saskaņoti noteikumi attiecībā uz drošām izcelsmes valstīm un drošām trešām valstīm. *EASO* var atbalstīt abus likumdevējus, veicot analīzi, lai sniegtu atjauninātu informāciju par pašreizējo situāciju attiecīgajās valstīs.

Ņemot vērā iepriekš minēto, Komisija neuzskata, ka būtu nepieciešams veikt tālejošus grozījumus 2016. gada priekšlikumā, par kuru abi likumdevēji jau ir panākuši ievērojamu progresu. Tomēr līdzšinējo sarunu ietvaros dalībvalstis nav panākušas vienošanos par robežprocedūras izmantošanas nosacījumiem un to, cik lielā mērā šai procedūrai vajadzētu būt dalībvalstu pienākumam. Lielākā daļa dalībvalstu apspriešanos laikā norādīja, ka šis jautājums ir galvenais elements vispārējā kompromisā par priekšlikumu paketi kopumā. Turklāt daudzas dalībvalstis uzsvēra problēmas, ko rada personu, kurām nav nepieciešama starptautiskā aizsardzība, turpmākie pieteikumi un neefektīvas pārsūdzības procedūras; abi šie aspekti būtiski kavē atgriešanas centienus. Tāpēc ar šo priekšlikumu veic mērķorientētus grozījumus 2016. gada priekšlikumā, lai risinātu šīs konkrētās problēmas, — tas sekmēs mērķu sasniegšanu un kopā ar priekšlikumu Skrīninga regulai izveidos efektīvu saikni starp visiem migrācijas procesa posmiem, sākot no ierašanās līdz patvēruma pieprasījumu apstrādei un – attiecīgā gadījumā – atgriešanai.

Pieaugošais spiediens, ko rada tādu migrantu ierašanās, kuriem ir mazas izredzes saņemt aizsardzību, ir jārisina, izmantojot jaunus migrācijas pārvaldības instrumentus, t. sk. saskaņotākas procedūras, it īpaši pie ārējām robežām. Šajā nolūkā izveido pirmsieceļošanas posmu, kas ietver skrīningu un patvēruma un atgriešanas robežprocedūru. Skrīninga gaitā migranti tiks reģistrēti un viņiem tiks veiktas pārbaudes, lai noskaidrotu identitāti un noteiktu veselības un drošības riskus. Pēc tam migranti tiks nosūtīti uz atbilstošu procedūru — patvēruma piešķiršanas, ieceļošanas atteikuma vai atgriešanas procedūru. Visbeidzot, tiks noteikts, vai patvēruma pieteikums būtu jāizvērtē patvēruma robežprocedūras ietvaros, neļaujot pieteikuma iesniedzējam ieceļot dalībvalsts teritorijā, vai saskaņā ar parasto patvēruma procedūru. Ja izmanto patvēruma robežprocedūru un nosaka, ka personai nav nepieciešama aizsardzība, pēc tam piemēro atgriešanas robežprocedūru.

Kopējās patvēruma un atgriešanas robežprocedūras mērķis ir ātri novērtēt ļaunprātīgus patvēruma pieprasījumus vai patvēruma pieprasījumus, ko pie ārējām robežām pauduši pieteikuma iesniedzēji no trešām valstīm ar zemu atzīšanas rādītāju, lai ātri atgrieztu tās personas, kurām nav tiesību uzturēties Savienībā. Kopējā patvēruma un atgriešanas robežprocedūra ir svarīgs migrācijas pārvaldības instruments, lai novērstu neatļautu ieceļošanu un neatļautu kustību, it īpaši tāpēc, ka jauktas migrantu plūsmas ietver ievērojamu daļu patvēruma meklētāju no valstīm ar zemu atzīšanas rādītāju. Tajā pašā laikā, lai robežprocedūra kalpotu savam mērķim, tai jābūt viegli īstenojamai un jānodrošina dalībvalstīm elastība, kas vajadzīga tās efektīvā īstenošanā, vienlaikus pilnībā ievērojot pamattiesības.

Vienlaikus robežprocedūras izmantošana būtu lietderīga patvēruma sistēmai kopumā, jo ļaunprātīgu un nepieņemamu patvēruma pieprasījumu sekmīgāka pārvaldība pie robežām palīdzētu efektīvi izskatīt pamatotas lietas iekšzemē.

- **Atbilstība pašreizējiem noteikumiem konkrētajā politikas jomā**

Šis priekšlikums pilnībā atbilst paktam pievienotajām iniciatīvām, it īpaši priekšlikumam Patvēruma un migrācijas pārvaldības regulai, priekšlikumam Skrīninga regulai un grozītajam priekšlikumam pārstrādāt *Eurodac* regulu.

Ir nodrošināta cieša saikne starp šo priekšlikumu un Skrīninga regulas priekšlikumu. Pēc šāda skrīninga trešo valstu valstspiederīgie tiktu nosūtīti vai nu uz patvēruma, vai atgriešanas procedūrām un – attiecīgā gadījumā – uz robežprocedūru. Abos gadījumos skrīninga laikā ievāktā informācija tiktu ņemta vērā, izskatot patvēruma pieteikumu vai uzsākot atgriešanas procedūras.

Priekšlikums arī atbilst priekšlikumam pārstrādāt Atgriešanas direktīvu, kurā jau ir ierosināti konkrēti pasākumi, kuru mērķis ir labāk sasaistīt patvēruma un atgriešanas procedūras, it īpaši attiecībā uz atgriešanas lēmuma izdošanu pēc likumīgās uzturēšanās izbeigšanas, pārsūdzībām par atgriešanas lēmumu pēc tam, kad pieņemts galīgais lēmums par starptautiskās aizsardzības pieteikuma noraidīšanu un atgriešanas robežprocedūru, un papildina to. Šajā regulas priekšlikumā iekļautie noteikumi stiprinātu efektīvu saikni starp patvēruma un atgriešanas procedūrām, novēršot pastāvošās nepilnības un vēl vairāk samazinot iespējas ļaunprātīgi izmantot patvēruma sistēmu. Minēto ierosināto grozījumu rezultātā sarunām par atgriešanas robežprocedūru būtu jānotiek šīs regulas kontekstā.

Attiecībā uz priekšlikumu Patvēruma un migrācijas pārvaldības regulai šis priekšlikums kopā ar priekšlikumu Skrīninga regulai nodrošina, ka migranti pirmsieceļošanas posmā jebkurā laikā jaunā solidaritātes mehānisma ietvaros var tikt pārcelti vai atgriezti, izmantojot atgriešanas sponsorēšanu, vai – attiecīgā gadījumā – pārsūtīti uz to dalībvalsti, kura, pamatojoties uz tiesību aktos noteiktajiem objektīvajiem kritērijiem, atbild par starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu. Tas arī nodrošina, ka dalībvalsts, kas veic pārcelšanu vai pārsūtīšanu, pēc šādas pārcelšanas vai pārsūtīšanas var turpināt robežprocedūru savā teritorijā. Šis priekšlikums arī nodrošina atbilstību īpašajam režīmam, kas attiecībā uz attieksmi pret migrantiem, kuri izkāpuši krastā pēc meklēšanas un glābšanas operācijas, ierosināts Patvēruma un migrācijas pārvaldības regulā un grozītajā priekšlikumā pārstrādāt *Eurodac* regulu, it īpaši attiecībā uz tādu personu kategoriju, kas ir tiesīgas uz pārcelšanu, definīciju un jaunas kategorijas ieviešanu *Eurodac* attiecībā uz šādiem migrantiem.

Visbeidzot, tiek ņemtas vērā arī pagaidu politiskās vienošanās, kas jau panāktas par Kvalifikācijas regulu, Uzņemšanas apstākļu direktīvu, ES pārmitināšanas sistēmas regulu un ES Patvēruma aģentūras regulu.

- **Atbilstība pārējiem Savienības politikas virzieniem**

Šis priekšlikums atbilst visaptverošajai, ilgtermiņa pieejai migrācijas pārvaldībai, kas izklāstīta jaunajā Migrācijas un patvēruma paktā un kas paredz migrācijas politiku izvirzīt par galveno jautājumu attiecībās ar trešo valstu partneriem; izveidot efektīvas un likumīgas iespējas ieceļošanai ES; ārējo robežu pārvaldību integrēt plašākā ES migrācijas pārvaldības politikā; izveidot vienotas, taisnīgas un efektīvas patvēruma un atgriešanas procedūras; stiprināt Šengenas brīvas pārvietošanās zonu, pamatojoties uz uzticēšanos starp dalībvalstīm un izstrādāt īpašu politiku, lai palīdzētu trešo valstu valstspiederīgajiem integrēties Eiropas sabiedrībā.

Ar priekšlikumu īsteno jauno paktu un it īpaši mērķi atsākt Komisijas 2016. gadā ierosināto patvēruma reformu, cita starpā meklējot iespējas ieviest vienotu patvēruma un atgriešanas sistēmu. Šajā sakarībā pirmsieceļošanas posms, kas ietver skrīningu un robežprocedūru un norisinās, pirms persona ir saņēmusi atļauju ieceļot teritorijā, ļauj risināt vairākas problēmas, kuras saistītas ar visu migrācijas procesu kopumā, sākot no pirmās ierašanās līdz novirzīšanai uz attiecīgo patvēruma vai atgriešanas procedūru. Minētās problēmas ietver nepieciešamību uzturēt mazāku neatbilstīgas ieceļošanas radīto spiedienu, spēcīgas ārējās robežas, mazāku tālāko kustību iekšzemē, kā arī ātru un efektīvu atgriešanas un atpakaļuzņemšanas sistēmu.

2. JURIDISKAIS PAMATS, SUBSIDIARITĀTE UN PROPORCIONALITĀTE

• Juridiskais pamats

Priekšlikuma juridiskais pamats ir Līguma par Eiropas Savienības darbību 78. panta 2. punkta d) apakšpunkts un 79. panta 2. punkta c) apakšpunkts. Tie paredz pasākumus attiecībā uz kopīgām procedūrām vienota patvēruma vai papildu aizsardzības statusa piešķiršanai un atņemšanai, kā arī attiecībā uz nelikumīgu ieceļošanu un neatļautu uzturēšanos, t. sk. to personu izraidīšanu un brīvprātīgu izceļošanu, kuras uzturas nelikumīgi. Pirmais juridiskais pamats tika arī izmantots Komisijas 2016. gada priekšlikumā Patvēruma procedūras regulai. Ir jāpievieno otrs minētais juridiskais pamats, lai paredzētu īpašus noteikumus, kas reglamentē noraidīto patvēruma meklētāju atgriešanu, it īpaši attiecībā uz kopīga atgriešanas lēmuma izdošanu pēc negatīva lēmuma par pieteikumu, kopīgu tiesiskās aizsardzības līdzekli pret šādiem lēmumiem un efektīvām patvēruma un atgriešanas robežprocedūrām.

• Valstu atšķirīgās nostājas

Saskaņā ar Protokolu Nr. 21 par Īrijas nostāju saistībā ar brīvības, drošības un tiesiskuma telpu, kas pievienots Līgumam par Eiropas Savienību (LES) un LESD, Īrija var nolemt piedalīties kopējās Eiropas patvēruma sistēmas izveides pasākumu pieņemšanā un piemērošanā.

Īrija bija paziņojusi, ka vēlas piedalīties Direktīvas 2005/85/EK pieņemšanā un piemērošanā, bet nevēlas piedalīties Direktīvas 2013/32/ES pieņemšanā. Tādējādi Direktīvas 2005/85/EK noteikumi attiecas uz Īriju, savukārt pašreizējās direktīvas noteikumi neattiecas uz Īriju. Īrija nav paziņojusi, ka vēlas piedalīties jaunās Patvēruma procedūras regulas pieņemšanā. Saskaņā ar Protokolu Nr. 21 Īrijas nostāja šajā jautājumā tomēr neietekmē tās iespējamo dalību jaunās regulas piemērošanā.

Saskaņā ar Protokolu Nr. 22 par Dānijas nostāju, kas pievienots LES un LESD, Direktīva 2005/85/EK un Direktīva 2013/32/ES Dānijai nav saistoša un nav jāpiemēro. Dānija arī nepiedalās šīs regulas pieņemšanā, un Dānijai šī regula nav saistoša un nav jāpiemēro.

• Subsidiaritāte

Šā priekšlikuma mērķis ir veikt mērķorientētus grozījumus 2016. gada priekšlikumā Patvēruma procedūras regulai un kopā ar priekšlikumu Skrīninga regulai izveidot efektīvu saikni starp visiem migrācijas procesa posmiem, sākot no ierašanās līdz patvēruma pieprasījumu apstrādei un attiecīgā gadījumā atgriešanai. Šajā nolūkā ir vajadzīgas saskaņotākas procedūras, it īpaši jauns pirmsieceļošanas posms, kas ietver skrīningu un ar to saistītas patvēruma un atgriešanas robežprocedūras.

Mērķis ir arī ieviest lielāku saskaņotību kopīgajā procedūrā starptautiskās aizsardzības piešķiršanai un atņemšanai, lai patvēruma un atgriešanas lēmumi tiktu izdoti vienā un tajā

pašā aktā vai arī gadījumā, ja tos izdod atsevišķos aktos – lai tie tiktu izdoti vienlaikus un kopā, uz tiem attiektos tie paši efektīvi tiesiskās aizsardzības līdzekļi un iespēja pieteikuma iesniedzējiem ļaut palikt dalībvalstu teritorijā otrā vai turpmākā pārsūdzības līmeņa laikā. Nolūks ir lielākā mērā novērst to, ka migranti aizkavē procedūras tikai tāpēc, lai viņus neizraidītu no Savienības, un novērst patvēruma sistēmas ļaunprātīgu izmantošanu.

Jaunās procedūras būtu jāreglamentē ar vieniem un tiem pašiem noteikumiem neatkarīgi no tā, kura dalībvalsts tās piemēro, lai nodrošinātu vienlīdzīgu attieksmi pret pieteikuma iesniedzējiem, trešo valstu valstspiederīgajiem vai bezvalstniekiem, uz kuriem tās attiecas, un lai nodrošinātu skaidrību un juridisko noteiktību personai. Turklāt dalībvalstis nevar individuāli noteikt kopīgus noteikumus, kas samazinātu stimulus izdevīgāko patvēruma noteikumu meklēšanai un neatļautai kustībai starp dalībvalstīm. Tāpēc šā priekšlikuma mērķus nevar pietiekami labi sasniegt atsevišķās dalībvalstīs, un šīs regulas mēroga un iedarbības dēļ tos var labāk sasniegt Savienības līmenī. Tāpēc Savienībai ir jārikojas, un tā var pieņemt pasākumus saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību 5. pantā noteikto subsidiaritātes principu.

- **Proporcionalitāte**

Saskaņā ar proporcionalitātes principu, kas noteikts Līguma par Eiropas Savienību 5. pantā, šajā regulā paredzēti vienīgi tie pasākumi, kas vajadzīgi tās mērķu sasniegšanai.

Attiecībā uz mērķi izveidot jaunas procedūras, it īpaši jaunu pirmsiecelošanas posmu, kas ietver skrīningu un efektīvu patvēruma un atgriešanas robežprocedūru, visi priekšlikuma elementi aprobežojas ar to, kas ir nepieciešams, lai izveidotu un ieviestu šādu kopīgu procedūru, to racionalizētu un vienkāršotu, nodrošinātu vienlīdzīgu attieksmi attiecībā uz pieteikuma iesniedzēju tiesībām un garantijām un novērstu atšķirības valstu procedūrās, kas veicina nevēlamu neatļautu kustību.

Attiecībā uz mērķi kopīgajā procedūrā starptautiskās aizsardzības piešķiršanai un atņemšanai ieviest lielāku saskaņotību, lai patvēruma un atgriešanas lēmumi tiktu izdoti vienā un tajā pašā aktā vai arī gadījumā, ja tos izdod atsevišķos aktos – lai tie tiktu izdoti vienlaikus un kopā, uz tiem attiektos tie paši efektīvi tiesiskās aizsardzības līdzekļi, un attiecībā uz pārsūdzības iespēju ierobežošanu līdz vienam efektīvas tiesiskās aizsardzības līmenim par lēmumiem, kas pieņemti robežprocedūrā, šie pasākumi ir nepieciešami, lai racionalizētu procedūras un uzlabotu to efektivitāti. Šo izmaiņu mērķis ir panākt līdzsvaru starp pieteikuma iesniedzēju tiesībām uz efektīviem tiesiskās aizsardzības līdzekļiem un nepieciešamību nodrošināt, ka dalībvalstu patvēruma sistēmas ļaunprātīgi neizmanto pieteikuma iesniedzēji, trešo valstu valstspiederīgie vai bezvalstnieki, kuru vienīgais mērķis ir novērst viņu izraidīšanu no Savienības. Tomēr ir ieviestas visas nepieciešamās garantijas, lai nodrošinātu, ka neviens netiek pamests novārtā un ka vienmēr tiek garantētas tiesības uz patvērumu.

- **Juridiskā instrumenta izvēle**

Grozītais priekšlikums nemaina 2016. gada Patvēruma procedūras regulas priekšlikuma instrumenta izvēli. Šajā ziņā starptautiskās aizsardzības piešķiršanai un atņemšanai paredzēto valsts procedūru saskaņošanas pakāpe, kas tika sasniegta ar Direktīvu 2013/32/ES, nav izrādījusies pietiekama, lai novērstu atšķirības starp izmantoto procedūru veidiem, procedūru termiņiem, kā arī pieteikuma iesniedzēju tiesībām un procesuālajām garantijām. Tikai tāda regula, ar ko izveido kopīgu patvēruma procedūru Savienībā un kuras noteikumi ir tieši piemērojami, var nodrošināt tādu vienveidību un efektivitāti, kas vajadzīga procedūras noteikumu piemērošanai Savienības tiesību aktos patvēruma jomā.

3. **EX POST IZVĒRTĒJUMU, APSPRIEŠANĀS AR IEINTERESĒTAJĀM PERSONĀM UN IETEKMES NOVĒRTĒJUMU REZULTĀTI**

- **Zināšanu apkopošana par spēkā esošo tiesību aktu īstenošanu un piemērošanu**

Komisija 2016. gadā pasūtīja pētījumu, lai noteiktu, vai Patvēruma procedūru direktīvas (2013/32/ES) noteikumi ir pareizi atspoguļoti katras dalībvalsts tiesiskajā regulējumā. Pētījumā tika novērtēts, vai direktīvā noteiktie pienākumi ir ieviesti valstu tiesību sistēmās un vai dalībvalstis ir izpildījušas paziņošanas pienākumu (transponēšanas pārbaude), un vai valstu īstenošanas pasākumi ir saderīgi ar direktīvas noteikumiem (atbilstības pārbaude). Novērtējuma vajadzībām tika sniegts izsmeļošs pārskats par katras dalībvalsts tiesību aktiem, tajā iekļaujot visus attiecīgos valsts tiesību aktus, kas veicina direktīvas īstenošanu, un neaprobežojoties tikai ar tiešiem transponēšanas pasākumiem.

Saskaņā ar pētījumu lielākā daļa dalībvalstu direktīvu ir transponējušas atbilstīgi. Tomēr pētījumā tika konstatēti nepilnīgas vai nepareizas īstenošanas gadījumi gandrīz visās dalībvalstīs saistībā ar tādiem jautājumiem kā prasības attiecībā uz personisko interviju, garantijas nepavadītiem nepilngadīgajiem vai izskatīšanas procedūra. Komisija ir risinājusi šīs problēmas ar attiecīgajām dalībvalstīm, t. sk., uzsākot pārkāpuma procedūras.

Eiropas Patvēruma atbalsta birojs (*EASO*) 2019. gadā publicēja savus *Norādījumus patvēruma procedūrai: darbības standartu un rādītāji*, kuru vispārējais mērķis ir sniegt atbalstu dalībvalstīm Patvēruma procedūru direktīvas (2013/32/ES) svarīgāko noteikumu praktiskā īstenošanā. Šie norādījumi ir svarīgs ieguldījums tādu kopīgu darbības standartu un rādītāju formulēšanā, kas ir reālistiski un sasniedzami visās dalībvalstīs, kā arī labas prakses apkopošanā. Šie norādījumi ir balstīti uz *EASO* vāktajiem pierādījumiem, it īpaši par pārsūdzībām un īpašām patvēruma procedūrām. *EASO* ir izdevis arī divas praktiskās rokasgrāmatas: *Praktiskā rokasgrāmata par vecuma noteikšanu* (2018) un *Praktiskā rokasgrāmata par bērna interešu ievērošanu patvēruma procedūrās* (2019). Turklāt *EASO* ir izdevis ziņojumu par patvēruma procedūrām bērniem, uzsverot labu praksi un sniedzot ieteikumus tādos jautājumos kā bērna interešu ievērošanas princips, garantijas un īpaši nosacījumi saistībā ar bērniem, nosūtīšanas mehānismi un personāla apmācība.

Gandrīz četrus gadus ilgušajās sarunās par Komisijas priekšlikumu Patvēruma procedūras regulai, ar ko nāca klajā 2016. gada 13. jūlijā, tika apkopota arī būtiska informācija par dalībvalstu patvēruma sistēmām, kā arī dalībvalstu un Eiropas Parlamenta nostājām. Eiropas Parlaments pieņēma nostāju par šo priekšlikumu 2018. gada 22. maijā. Neraugoties uz ievērojamo progresu attiecībā uz tekstu, Padomei vēl nav izdevies pieņemt kopēju pieeju – galvenokārt sakarā ar domstarpībām par robežprocedūru. Turklāt Padome nepadara nostāju par Komisijas ierosināto Eiropas drošu izcelsmes valstu sarakstu. Padome arī apsvēra, vai ierosinātajā regulā būtu jāiekļauj arī Eiropas drošu trešo valstu saraksts, taču nostāju nepadara.

Attiecībā uz paātrinātās procedūras un robežprocedūras izmantošanu Komisija 2016. gadā ierosināja, ka dažos gadījumos paātrinātās izskatīšanas procedūras piemērošanai vajadzētu kļūt obligātai, paredzot īpašus noteikumus par iespēju to piemērot attiecībā uz nepavadītiem nepilngadīgajiem. Komisija 2016. gadā ierosināja fakultatīvu robežprocedūru. Eiropas Parlaments piekrita, ka paātrinātajai procedūrai dažos gadījumos vajadzētu kļūt obligātai, bet neattiecināja to uz visiem Komisijas priekšlikumā ierosinātajiem gadījumiem, arī uz nepavadītiem nepilngadīgajiem ne. Eiropas Parlaments arī uzskatīja, ka nepavadītiem nepilngadīgajiem robežprocedūra nebūtu jāpiemēro. Padome tiecās uzskatīt, ka būtu jāpaplašina to situāciju loks, kurās var izmantot paātrināto procedūru, t. sk. attiecībā uz

nepavadītiem nepilngadīgajiem. Attiecībā uz robežprocedūru Padomē nav vienprātības par to, vai robežprocedūru noteikt par obligātu vismaz zināmā apjomā. Dalībvalstis, kas atbalsta robežprocedūras obligātu piemērošanu, ir norādījušas, ka tā ir svarīgs migrācijas pārvaldības instruments, it īpaši gadījumos, kad liela daļa patvēruma meklētāju ierodas no valstīm ar zemu atzīšanas rādītāju. Tādējādi robežprocedūras izmantošana, it īpaši pateicoties ātrākai atgriešanas procedūrai un ciešākai sasaistei starp patvērumu un atgriešanu, var palielināt veiksmīgu atgriešanu iespējas, tās veicot tieši no ārējās robežas īsā laika posmā pēc ierašanās, un samazināt patvēruma meklētāju bēgšanas vai neatļautas kustības risku. Dalībvalstis, kas sarunās bija skeptiski noskaņotas attiecībā uz robežprocedūras piemērošanas pienākumu, norādīja uz dažām problēmām, kuras saistītas ar šādu procedūru sistemātisku piemērošanu, piemēram: grūtībām ātri novērtēt, vai pieteikuma iesniedzējs varētu pretendēt uz pieteikuma izskatīšanu robežprocedūrā, un vajadzību pieteikuma iesniedzēju tikmēr paturēt pie robežas; pārsūdzības procedūrām, kas turpinās pārāk ilgi, un tāpēc robežprocedūras pabeigšanas termiņš beidzas, pirms var izdot lēmumu par pieteikumu; būtisku investīciju un resursu nepieciešamību (infrastruktūra, personāls un aprīkojums) un robežprocedūras piemērošanas ierobežoto lietderību, ja nav izredžu atgriezt noraidīto pieteikuma iesniedzēju.

Komisija 2018. gada priekšlikumā pārstrādātai Atgriešanas direktīvai ierosināja, ka dalībvalstīm būtu jāizdod atgriešanas lēmums tūlīt pēc tam, kad ir izdots lēmums, ar ko izbeidz trešās valsts valstspiederīgā likumīgo uzturēšanos, it īpaši, ja ir izdots lēmums, ar kuru noraida starptautiskās aizsardzības pieteikumu. Ar to pašu priekšlikumu arī izveidoja atgriešanas robežprocedūru, kas piemērojama trešo valstu valstspiederīgajiem, kuru starptautiskās aizsardzības pieteikumi noraidīti patvēruma robežprocedūras ietvaros. Lai gan Eiropas Parlaments vēl nav pieņēmis nostāju par Komisijas priekšlikumu, Padome 2019. gada maijā panāca daļēju vispārēju pieeju, kas aptver visus priekšlikuma elementus, izņemot atgriešanas robežprocedūru, it īpaši tāpēc, ka tā ir saistīta ar patvēruma robežprocedūru 2016. gada priekšlikumā Patvēruma procedūras regulai, par kuru netika panākta vienošanās.

Attiecībā uz tiesībām uz efektīviem tiesiskās aizsardzības līdzekļiem, Komisija, lai samazinātu patvēruma sistēmas ļaunprātīgas izmantošanas iespējas, 2016. gadā ierosināja, ka pārsūdzībām otrajā vai augstākā līmenī nevajadzētu paredzēt automātisku apturošo efektu, izņemot gadījumus, kad tiesa, rīkojoties *ex officio* vai pēc pieteikuma iesniedzēja pieprasījuma, lemj citādi. Eiropas Parlaments savā ziņojumā atbalstīja šo noteikumu, savukārt Padome uzskatīja, ka patvēruma procedūrai saskaņā ar ES tiesību aktiem būtu jābeidzas pēc apelācijas lēmuma pirmās instances tiesā. Komisija arī ierosināja noteikt saskaņotus termiņus, kuros pieteikuma iesniedzēji var iesniegt pārsūdzības pirmās instances tiesās, kā arī termiņus, kuros tiesām jāpieņem lēmums par pārsūdzībām. Eiropas Parlaments piekrita termiņiem, kuros pieteikuma iesniedzēji var iesniegt pārsūdzības, bet neatbalstīja termiņu noteikšanu tiesām lēmuma pieņemšanai. Padome uzskatīja, ka tā vietā, lai noteiktu ES līmenī saskaņotus termiņus, valstu tiesību aktos būtu jānosaka laikposmi, kuros pieteikuma iesniedzēji var iesniegt pārsūdzības, un tā neatbalstīja termiņu ieviešanu lēmumu pieņemšanai tiesā. Tomēr Padome piekritu, ka šādi termiņi tiek noteikti valsts līmenī.

- **Apspriešanās ar ieinteresētajām personām**

Komisija vairākkārt apspriedās ar dalībvalstīm, Eiropas Parlamentu un ieinteresētajām personām, lai apkopotu to viedokļus par jauno Migrācijas un patvēruma paktu. Vienlaikus prezidentvalstis Rumānija, Somija un Horvātija ir rīkojušas gan stratēģisku, gan tehnisku viedokļu apmaiņu par dažādiem migrācijas politikas nākotnes aspektiem, t. sk. par patvērumu, atgriešanu, attiecībām ar trešām valstīm atpakaļuzņemšanas un reintegrācijas jomā. Šajās apspriedēs tika pausts atbalsts atjauninātai Eiropas patvēruma un migrācijas politikai, kas steidzami novērstu kopējās Eiropas patvēruma sistēmas (KEPS) trūkumus, uzlabotu

atgriešanas efektivitāti un izveidotu funkcionālu Eiropas atgriešanas sistēmu, nostiprinātu mūsu attiecības ar trešām valstīm atpakaļuzņemšanas jomā un nodrošinātu savās izcelsmes valstīs atgriezušos migrantu ilgtspējīgu reintegrāciju.

Pirms jaunā Migrācijas un patvēruma pakta pieņemšanas Komisija nepārtraukti īstenoja intensīvas konsultācijas ar Eiropas Parlamentu. Komisija pirmajās 100 pilnvaru dienās, kā arī pavisam nesen – pirms pakta iesniegšanas – ir arī rīkojusi divas intensīvas apmeklējumu kārtas un divpusējas konsultācijas ar katru atsevišķo dalībvalsti. Dalībvalstis un Eiropas Parlaments atbalstīja pārliecību, ka vajadzīgs progress pašreizējās sistēmas trūkumu novēršanā, jauna, taisnīga atbildības sadales sistēma, kurā visas dalībvalstis var sniegt ieguldījumu, spēcīga robežsardzība, ka visos ES migrācijas politikas aspektos jāievēro pamattiesības, ka jāuzsver migrācijas ārējās dimensijas, t. sk. likumīgu un drošu kanālu, nozīme un jāuzlabo atgriešana.

Somijas prezidentūras laikā dažādos Padomes forumos notika vairāki darbsemināri un diskusijas, citstarp konference *Tampere 2.0*, kas norisinājās Helsinkos 2019. gada 24. un 25. oktobrī, un Zalcburgas forums, kurš norisinājās Vīnē 2019. gada 6. un 7. novembrī un kurā dalībvalstis atzinīgi vērtēja Eiropas Komisijas nodomu atsākt Dublinas reformu, lai rastu jaunus solidaritātes veidus, kuros savs ieguldījums būtu jādod visām dalībvalstīm. Dalībvalstis uzsvēra, ka solidaritātes pasākumiem ir jābūt reformētās sistēmas daļai, bet tiem būtu jāiet roku rokā ar atbildības pasākumiem. Turklāt tās uzsvēra, ka steidzami ir jāapkaro neatļauta kustība Eiropas Savienības iekšienē, kā arī jāīsteno to personu atgriešana, kurām nav nepieciešama starptautiskā aizsardzība. Eiropas Parlaments vairākkārt ir uzsvēris nepieciešamību nodrošināt pietiekamu aizsardzību ģimenēm ar bērniem un īpaši rūpēties par nepavadītiem nepilngadīgajiem. Komisāre Jūhansone vairākkārt ir rīkojusi arī mērķtiecīgas konsultācijas ar starptautiskām organizācijām, pilsoniskās sabiedrības organizācijām, attiecīgām vietējām nevalstiskajām organizācijām dalībvalstīs, sociālajiem un ekonomiskajiem partneriem. Šajā konsultāciju procesā tika sniegti konkrēti ieteikumi saistībā ar nepieciešamību turpināt izstrādāt kopēju pieeju attiecībā uz bērniem paredzētiem standartiem saskaņā ar 2017. gada paziņojumu par bērniem migrantiem³. EASO izveidotajā konsultatīvajā forumā notika arī apspriešanās ar pilsonisko sabiedrību tādos jautājumos kā patvēruma procedūras sākotnējie posmi (2019. gadā).

Komisija arī ņēma vērā konkrētus ieteikumus, ko sniedza valsts un vietējās iestādes⁴, nevalstiskās un starptautiskās organizācijas, piemēram, Apvienoto Nāciju Organizācijas Augstais komisārs bēgļu jautājumos (*UNHCR*)⁵, Starptautiskā Migrācijas organizācija (*IOM*)⁶, kā arī domnīcas un akadēmiskās aprindas, par to, kā rast jaunu pieeju migrācijas jomā un risināt pašreizējās migrācijas problēmas, vienlaikus saglabājot cilvēktiesību standartus. Tās uzskata, ka, atsākot reformu, būtu jāpārskata daži noteikumi par atbildības noteikšanu un jāparedz obligāts solidaritātes mehānisms, t. sk. attiecībā uz personām, kas izkāpušas krastā

³ Iniciatīvā par bērniem migrantiem tika aicināts izstrādāt kopēju pieeju, kas risinātu jautājumu par pazudušiem (nepavadītiem un no vecākiem nošķirti) bērniem, izveidotu efektīvus mehānismus cilvēku tirdzniecības risku novēršanai un pieņemtu tieši bērniem paredzētu patvēruma procedūru standartus.

⁴ Piemēram, *Berlin Action Plan on a new European Asylum Policy* (Berlīnes rīcības plāns jaunas Eiropas patvēruma politikas jomā) (2019. gada 25. novembris), ko parakstījušas 33 organizācijas un pašvaldības.

⁵ *UNHCR* ieteikumi Eiropas Komisijas ierosinātajam Migrācijas un patvēruma paktam, 2020. gada janvāris.

⁶ *IOM* ieteikumi jaunajam Eiropas Savienības Migrācijas un patvēruma paktam (2020. gada janvāris).

pēc meklēšanas un glābšanas operācijas. Nevalstiskās organizācijas arī iestājas par to, ka dalībvalstīm vajadzīga kopīga izpratne par atbildību, un aicināja pārskatītajos Dublinas noteikumos iekļaut pastāvīgāku pārcelšanas mehānismu⁷.

Komisija ņēma vērā arī Eiropas Migrācijas tīkla ieguldījumu un pētījumus⁸, kas tika uzsākti pēc tās iniciatīvas, – pēdējo gadu laikā šis tīkls ir izstrādājis vairākus specializētus pētījumus un *ad hoc* pieprasījumus.

Uz pierādījumiem balstīta politikas veidošana

Komisija atbalsta uz pierādījumiem balstītu politikas veidošanu un atsauca uz atsevišķu dokumentu (XXX), kurā ietverti attiecīgie dati un elementi, kas pamato ierosināto pieeju tām kopš 2016. gada konstatētajām dažādajām problēmām, kuras apgrūtina KEPS reformas pabeigšanu.

• Pamattiesības

Šajā priekšlikumā ir ņemtas vērā pamattiesības un ievēroti principi, kas ir atzīti Eiropas Savienības Pamattiesību hartā, kā arī no starptautiskajām tiesībām, proti, no Ženēvas Konvencijas par bēgļu statusu, Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas, Starptautiskā pakta par pilsoniskajām un politiskajām tiesībām, Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvencijas pret spīdzināšanu un Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvencijas par bērna tiesībām izrietošās saistības.

Ir aizsargātas tiesības uz brīvību un pārvietošanās brīvību, jo tad, ja saistībā ar robežprocedūru izmanto aizturēšanu, saskaņā ar Uzņemšanas apstākļu direktīvu un Atgriešanas direktīvu tā būtu attaisnojama, pamatojoties tikai uz konkrētiem, minētajās direktīvās skaidri definētiem iemesliem, vajadzības gadījumā un ja tas ir samērīgi, pamatojoties uz katras lietas individuālu izvērtējumu, ko var apstrīdēt tiesā, un kā galēja risinājuma līdzekli, ja nav iespējams efektīvi piemērot citus, mazāk ierobežojošus alternatīvus līdzekļus.

Priekšlikums garantē, ka vienmēr tiks aizsargātas bērnu intereses, it īpaši parasti izslēdzot robežprocedūras piemērošanu attiecībā uz nepavadītiem nepilngadīgajiem un ģimenēm ar bērniem, kas jaunāki par 12 gadiem, izņemot gadījumus, kad tiek uzskatīts, ka viņi dalībvalstī apdraud valsts drošību vai sabiedrisko kārtību, vai pieteikuma iesniedzējs saskaņā ar valsts tiesību aktiem ir bijis izraidīts no valsts nopietnu sabiedriskās drošības vai sabiedriskās kārtības apsvērumu dēļ.

Tiesības uz efektīviem tiesiskās aizsardzības līdzekļiem ir pienācīgi nodrošinātas, jo tiesības palikt pārsūdzības nolūkā pieteikuma iesniedzējam vajadzētu paredzēt automātiski, izņemot tikai pienācīgi pamatotus šajā regulā izklāstītus gadījumus, kad pieteikumi, visticamāk, nav pamatoti.

Tiek nodrošināta neizraidīšanas principa ievērošana, jo priekšlikums paredz visas atgriešanas lēmuma sekas apturēt uz laiku, kamēr pieteikuma iesniedzējam ir tiesības palikt vai ir atļauts palikt starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniegšanas nolūkā. Turklāt saskaņā ar Atgriešanas direktīvas noteikumiem neizraidīšanas princips ir jāievēro visos atgriešanas

⁷ CEPS projekta ziņojums *Search and rescue, disembarkation and relocation arrangements in the Mediterranean. Sailing Away from Responsibility?* (2019. gada jūnijs).

⁸ Visi Eiropas migrācijas tīkla pētījumi un ziņojumi ir pieejami šeit: https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/networks/european_migration_network_en.

procedūru posmos, un atgriešanas lēmumu pārsūdzēšana automātiski aptur to lēmumu izpildi, ar kuriem minētais princips varētu tikt pārkāpts.

4. IETEKME UZ BUDŽETU

Šis priekšlikums Savienībai nerada nekādu finansiālo vai administratīvo slogu. Tādējādi tas neietekmē Savienības budžetu. Dalībvalstis varēs izmantot līdzekļus, kas to valsts programmām piešķirti gan no pašreizējā Patvēruma, migrācijas un integrācijas fonda, gan jaunā Patvēruma un migrācijas fonda, lai veiktu investīcijas infrastruktūrā, kuras vajadzīgas robežprocedūras veikšanai. *EASO* un *Frontex* savu attiecīgo pilnvaru ietvaros var atbalstīt dalībvalstis, šajā pašā nolūkā nodrošinot tās ar personālu.

- **Uzraudzības, izvērtēšanas un ziņošanas kārtība**

Komisija ziņo Eiropas Parlamentam un Padomei par Patvēruma procedūras regulas piemērošanu divu gadu laikā pēc tās stāšanās spēkā un pēc tam reizi piecos gados. Dalībvalstu pienākums būs nosūtīt Komisijai un Eiropas Savienības Patvēruma aģentūrai attiecīgo informāciju ziņojuma sagatavošanai. Aģentūra, izmantojot uzraudzības mehānismu, ko Komisija ierosināja izveidot, pārskatot Aģentūras pilnvaras⁹, arī uzraudzīs to, kā dalībvalstis ievēro regulu.

- **Detalizēts konkrētu priekšlikuma noteikumu skaidrojums**

Šā priekšlikuma mērķis ir veikt mērķorientētus grozījumus Komisijas 2016. gada priekšlikumā Patvēruma procedūras regulai un kopā ar priekšlikumu Skrīninga regulai un priekšlikumu, ar ko groza Atgriešanas direktīvu, izveidot efektīvu saikni starp visiem migrācijas procesa posmiem, sākot no ierašanās līdz patvēruma pieprasījumu apstrādei vai – attiecīgā gadījumā – to personu atgriešanai, kurām nav nepieciešama starptautiskā aizsardzība.

1. **Jauns pirmsieceļošanas posms**

Pieaugošais spiediens, ko rada jauktas migrantu plūsmas, kurās ir liela tādu personu daļa, kurām ir mazas izredzes saņemt starptautisko aizsardzību, ir jārisina, ieviešot jaunus un efektīvus migrācijas pārvaldības instrumentus, t. sk. saskaņotākas procedūras, it īpaši pie ārējām robežām, lai nodrošinātu migrantu ātru identificēšanu un novirzīšanu uz pareizo procedūru un viņu pieprasījumu ātru izskatīšanu. Šajā nolūkā izveidots jauns pirmsieceļošanas posms, kas ietver skrīningu [COM(2020)xxx final], pilnveidotu paātrinātu procedūru un patvēruma un atgriešanas robežprocedūru.

Attiecībā uz robežprocedūru un kā sīkāk paskaidrots iepriekš, šā priekšlikuma mērķis ir, no vienas puses, robežprocedūru padarīt elastīgāku (bet arī efektīvāku dalībvalstīm praksē), to pielāgojot saskaņā ar praktisko pieredzi un faktiskajām plūsmām galvenajos migrācijas maršrutos. Priekšlikums paredz papildu pamatojumu tās izmantošanai, vienlaikus pagarinot šādas procedūras maksimālo ilgumu. Šāda efektīvāka robežprocedūra ļaus patvēruma un migrācijas iestādēm, pilnībā ievērojot pamattiesības, efektīvāk novērtēt pamatotās prasības iekšzemē, ātrāk pieņemt lēmumus un tādējādi veicināt patvēruma un atgriešanas politikas labāku un uzticamāku darbību. No otras puses, robežprocedūras saistošais raksturs attiecībā uz dažām pieteikuma iesniedzēju kategorijām ir jāskata plašākā, proti, visu pasākumu kopuma kontekstā, ko Komisija izklāstījusi paktā un tam pievienotajos, kā arī izskatīšanā esošajos

⁹ COM(2016) 271 final.

priekšlikumos. Arī šajā sakarībā jāņem vērā praktiskā pieredze. It īpaši – tiem kritērijiem, pēc kuriem novērtē, vai pieteikums ir jāvērtē robežprocedūrā, ir jābūt viegli un ātri piemērojamiem praksē. Visbeidzot, jāpatur prātā arī tas, ka noteikts skaits to personu, kuru patvēruma pieteikumi ir noraidīti, vismaz īstermiņā netiks atgrieztas trešo valstu nesadarbošanās dēļ.

Robežprocedūra ir vieglāk izmantojama, ja jau no paša sākuma, – ieceļošanas, resp., skrīninga laikā, – pamatojoties uz objektīvu kritēriju, var noteikt, vai personai būtu jāpiemēro šī procedūra.

Ir arī svarīgi, lai tiktu precizēts, kurā brīdī sāk piemērot patvēruma robežprocedūru. Tāpēc tiek grozīts 26. un 27. pants, lai precizētu, ka dalībvalstij jāreģistrē patvēruma pieteikums pēc tam, kad skrīnings ir pabeigts. Tas neietekmē personas tiesības paust patvēruma pieteikumu uzreiz pēc ierašanās dalībvalsts teritorijā, bet nozīmē tikai to, ka šīs personas pieteikums tiks reģistrēts pēc tam, kad skrīnings būs pabeigts un būs pieejama informācija, kas vajadzīga, lai izlemtu, vai būtu jāizmanto robežprocedūra.

2. Patvēruma robežprocedūras darbības joma: kam robežprocedūru var piemērot un kam tā būtu jāpiemēro.
 - Pirmkārt, jaunā 41. panta 1. un 2. punktā ir precizēts, ka šādus pieteikumus var izvērtēt robežprocedūrā tikai tad, ja pieteikuma iesniedzējiem vēl nav atļauts ieceļot dalībvalsts teritorijā un ja nepastāv Šengenas Robežu kodeksā noteiktie ieceļošanas nosacījumi. Robežprocedūra norisināsies pēc skrīninga, kas veikts saskaņā ar Regulu (ES) Nr. XXX/XXX [Skrīninga regula], ja pieteikumi pausti ārējās robežas šķērsošanas vietā vai tranzīta zonā, ja persona aizturēta saistībā ar ārējās robežas neatbilstīgu šķērsošanu vai pēc izkāpšanas krastā pēc meklēšanas un glābšanas operācijas.
 - Robežprocedūrā var pieņemt lēmumus tikai par pieteikuma pieļaujamību vai, pieteikumu izskatot paātrinātā procedūrā, par pieteikuma būtību. Tas ietver iespēju veikt robežprocedūru gadījumos, kad dalībvalsts attiecībā uz pieteikuma iesniedzēju var trešo valsti uzskatīt par “drošu izcelsmes valsti” vai “drošu trešo valsti”; šādā gadījumā nepieciešams padziļināti novērtēt pieteikuma iesniedzēja situāciju. Tādēļ tiek pievienots jauns pamatojums paātrinātai izskatīšanai, kas balstīts uz objektīvākiem un vieglāk lietojamiem kritērijiem, saskaņā ar kuriem dalībvalsts paātrina to pieteikumu izskatīšanu, kurus iesnieguši patvēruma meklētāji no trešām valstīm, attiecībā uz kurām pozitīvo patvēruma lēmumu daļa kopējā patvēruma lēmumu skaitā saskaņā ar jaunākajiem pieejamajiem vidējiem *Eurostat* gada datiem visā Savienībā ir mazāka kā 20 %. Šāds skaitlis skaidrojams ar tādu pieteikumu skaita lielo palielinājumu, ko iesnieguši patvēruma meklētāji no valstīm ar zemu atzīšanas rādītāju, kas ir mazāk kā 20 %, un līdz ar to ir nepieciešams ieviest efektīvas procedūras, lai apstrādātu minētos pieteikumus, kuri varētu būt nepamatoti.
 - Saskaņā ar jaunā 41. panta 7. punktu dalībvalstis, piemērojot patvēruma robežprocedūru, var arī veikt procedūru, lai noteiktu dalībvalsti, kas atbild par pieteikuma izskatīšanu.
 - Jaunā 41. panta 6. punktā precizē, ka pieteikuma iesniedzējiem, uz kuriem attiecas patvēruma robežprocedūra, nav atļauts ieceļot dalībvalsts teritorijā.

- **Dalībvalstu pienākums atsevišķos gadījumos piemērot patvēruma robežprocedūru.** Jaunā 41. panta 3. punkts nosaka dalībvalstīm pienākumu piemērot robežprocedūru gadījumos, kad neatbilstīga ieceļošana notiek pie ārējās robežas vai pēc izkāpšanas krastā pēc meklēšanas un glābšanas operācijas, un ja ir piemērojams kāds no šādiem iemesliem: 1) pieteikuma iesniedzējs apdraud valsts drošību vai sabiedrisko kārtību, 2) pieteikuma iesniedzējs ir maldinājis iestādes, sniedzot nepatiesu informāciju vai dokumentus vai nesniedzot atbilstīgu informāciju vai dokumentus saistībā ar savu identitāti un/vai valstspiederību, kas varētu negatīvi ietekmēt lēmumu, 3) pieteikuma iesniedzējs ir no trešās valsts, attiecībā uz kuru pozitīvo patvēruma lēmumu daļa kopējā patvēruma lēmumu skaitā ir mazāka kā 20 %.
- **Pienākums veikt patvēruma robežprocedūru – izņēmumi.** Saskaņā ar jaunā 41. panta 3. un 5. punktu, tos lasot kopā, nepavadītiem nepilngadīgajiem un nepilngadīgajiem, kas jaunāki par 12 gadiem, un viņu ģimenes locekļiem robežprocedūru piemēro tikai tādos gadījumos, kad tiek uzskatīts, ka viņi apdraud attiecīgās dalībvalsts valsts drošību vai sabiedrisko kārtību. Jaunā 41. panta 4. punkts arī ļauj dalībvalstīm noteikt izņēmumus, atbrīvojot no pienākuma veikt patvēruma robežprocedūru gadījumos, kad jau no paša sākuma ir maz ticams, ka to personu atpakaļuzņemšana gadījumā, ja par viņu patvēruma pieteikumu pieņem negatīvu lēmumu, varētu būt sekmīga. Izņēmums būs piemērojams attiecībā uz to trešo valstu valstspiederīgajiem, par kurām minētā dalībvalsts ir paziņojusi Komisijai saskaņā ar Vīzu kodeksa 25.a panta 3. punktu. Šādu paziņojumu var sniegt, ja dalībvalsts saskaras ar būtiskām un pastāvīgām praktiskām problēmām sadarbībā ar attiecīgo trešo valsti neatbilstīgo migrantu atpakaļuzņemšanas jomā. Regulas 41. panta 4. punktā ir sīkāk precizētas situācijas un piemērojamās procedūras, attiecībā uz kurām dalībvalstis var turpināt piemērot šo izņēmumu vai kad tās pārtrauc to piemērot, un tāpēc piemēro robežprocedūru attiecīgās trešās valsts valstspiederīgajiem.
- **Patvēruma robežprocedūras ilgums.** Jaunā 41. panta 11. punktā noteikts, ka robežprocedūras maksimālais ilgums ir 12 nedēļas, sākot no dienas, kad pieteikums reģistrēts pirmo reizi. Atkāpjoties no parastā 10 dienu termiņa pieteikuma iesniegšanai, pieteikums ir jāiesniedz ne vēlāk kā piecas dienas pēc šādas reģistrācijas vai gadījumā, ja pieteikuma iesniedzējs ir pārcelts saskaņā ar Patvēruma un migrācijas pārvaldības regulas [x]. pantu, piecas dienas pēc tam, kad pieteikuma iesniedzējs ir pieteicies atbildīgās dalībvalsts kompetentajās iestādēs (jaunā 41. panta 10. punkts). Šī atkāpe ir pamatota ar to, ka šādos gadījumos pieteikuma iesniedzējam nav atļauts ieceļot teritorijā un pieteikuma novēlota iesniegšana nedrīkstētu aizkavēt robežprocedūru un attiecīgo 12 nedēļu termiņu.
- **Garantijas patvēruma robežprocedūrā.** Jaunā 41. panta 5. un 9. punktā norāda gadījumus, kad patvēruma robežprocedūru nepiemēro. Nepavadītiem nepilngadīgajiem un ģimenēm, kurās ir bērni, kas jaunāki par 12 gadiem, var piemērot robežprocedūru tikai tādu iemeslu dēļ, kas saistīti ar valsts drošību vai sabiedrisko kārtību, proti, ja tiek uzskatīts, ka nepavadītais nepilngadīgais vai – ģimeņu gadījumā – jebkurš ģimenes loceklis dalībvalstī apdraud valsts drošību vai sabiedrisko kārtību, vai saskaņā ar valsts tiesību aktiem ir bijis izraidīts no valsts nopietnu sabiedriskās drošības vai sabiedriskās kārtības apsvērumu dēļ. Saskaņā ar jaunā 41. panta 9. punktu dalībvalstis nepiemēro vai pārtrauc piemērot robežprocedūru konkrētos gadījumos, t. sk., ja robežprocedūras piemērošanas iemesli nepastāv vai arī vairs nepastāv, ja nav iespējams sniegt atbalstu, kas nepieciešams

pieteikuma iesniedzējiem ar īpašām procesuālajām vajadzībām, ja pastāv medicīniski iemesli robežprocedūras nepiemērošanai un ja nevar nodrošināt aizturēšanas apstākļus saskaņā ar Uzņemšanas apstākļu direktīvu un robežprocedūru nav iespējams piemērot bez aizturēšanas. Ja robežprocedūru nepiemēro vai vairs nepiemēro, pieteikuma iesniedzējam atļauj ieceļot dalībvalsts teritorijā un viņa pieteikumu izskata saskaņā ar piemērojamo patvēruma procedūru (t. sk., attiecīgā gadījumā izmantojot paātrinātu procedūru).

- **To pieteikuma iesniedzēju uzturēšanās vieta, uz kuriem attiecas patvēruma robežprocedūra.** Jaunā 41. panta 15. punkts ļauj izmitināt pieteikuma iesniedzējus, uz kuriem attiecas robežprocedūra, ne tikai vietās pie ārējām robežām vai tranzīta zonās, bet arī šādu vietu tuvumā.
- Tomēr dalībvalstīm nav katrā robežšķērsošanas vietā vai katrā ārējās robežas posmā, kur migrantus varētu aizturēt vai kur tie varētu izkāpt krastā, jānodrošina robežprocedūras piemērošanai nepieciešamās telpas. Tās var nepieciešamās telpas izveidot jebkurā vietā pie ārējās robežas vai ārējās robežas tuvumā, un var tos pieteikuma iesniedzējus, uz kuriem attiecas robežprocedūra, pārsūtīt uz šīm vietām neatkarīgi no tā, kur sākotnēji iesniegts patvēruma pieteikums. Tomēr, lai izvairītos no pārāk daudzām un pārmērīgi laikietilpīgām pieteikuma iesniedzēju pārsūtīšanām, dalībvalstīm šajā nolūkā būtu jācenšas nepieciešamos objektus izveidot tur, kur sagaidāms visvairāk pieteikumu, uz kuriem attiecas robežprocedūras darbības joma.
- Ja darbības spēja minētajās vietās vairs nav pietiekama, lai apstrādātu minētos pieteikumus, attiecībā uz kuriem piemēro robežprocedūru, dalībvalstis var uz laiku un uz īsāko laiku, kas nepieciešams, pieteikuma iesniedzējus izmitināt citās vietās dalībvalsts teritorijā. Šis izņēmums būtu jāpiemēro tikai tad, ja darbības spēja minētajās vietās tiek pārsniegta īslaicīgi, jo dalībvalstīm būtu jācenšas nodrošināt minētajās vietās pietiekamu spēju, ņemot vērā paredzamo pieteikumu skaitu.
- **Jauna robežprocedūra atgriešanas veikšanai.** Ar jauno 41.a pantu ievieš robežprocedūru atgriešanas veikšanai, ar kuru aizstāj 2018. gada priekšlikumā pārstrādātajai Atgriešanas direktīvai iekļauto atgriešanas robežprocedūru. Robežprocedūru atgriešanas veikšanai piemēro pieteikuma iesniedzējiem, trešo valstu valstspiederīgajiem vai bezvalstniekiem, kuru pieteikumi noraidīti patvēruma robežprocedūras ietvaros. Personām, uz kurām attiecas šī procedūra, nav atļauts ieceļot dalībvalsts teritorijā, un tās būtu jāpatur pie ārējām robežām vai to tuvumā, vai tranzīta zonās; tomēr, ja dalībvalstis nespēj šīs personas izmitināt minētajās vietās, tās var izmantot citas vietas savā teritorijā. Trešo valstu valstspiederīgajiem un bezvalstniekiem, uz kuriem attiecas procedūra, var piešķirt laikposmu brīvprātīgai izceļošanai, kas nepārsniedz 15 dienas, neskarot iespēju jebkurā brīdī brīvprātīgi ievērot pienākumu atgriezties, izceļojot no robežas vai tranzīta zonas. Tas samazinātu to trešo valstu valstspiederīgo neatbilstīgas ieceļošanas un neatļautas kustības risku, kuri dalībvalstīs uzturas nelikumīgi un uz kuriem attiecas robežprocedūra atgriešanas veikšanai, neliedzot viņiem brīvprātīgi atgriezties un, ja to ļauj valsts tiesību akti, saņemt loģistikas, finansiālu vai citu palīdzību. Robežprocedūra atgriešanas veikšanai nedrīkst pārsniegt 12 nedēļas, sākot no brīža, kad attiecīgajai personai vairs nav tiesību palikt un vairs nav atļauts palikt, t. i., kad tiesa ir noraidījusi pieteikuma iesniedzēja pieprasījumu piešķirt uzturēšanās tiesības. Šis laikposms ir pieskaitāms laikposmam, kas noteikts robežprocedūrai saistībā ar starptautiskās aizsardzības pieteikumu izskatīšanu. Šajā laikposmā vai tā daļā atsevišķos gadījumos var aizturēt tos trešo valstu valstspiederīgos, kuri dalībvalstī uzturas nelikumīgi, lai atvieglotu un nodrošinātu to atgriešanu; piemērojamas

Atgriešanas direktīvā noteiktās procesuālās tiesības un garantijas. Trešo valstu valstspiederīgos, kuri aizturēti (ievērojot visas piemērojamās garantijas, kas paredzētas Uzņemšanas apstākļu direktīvā) jau starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanas laikā saistībā ar patvēruma robežprocedūru, var ievietot aizturēšanas telpās, lai novērstu neatļautu iecelošanu un veiktu atgriešanu. Citos gadījumos, it īpaši, ja trešo valstu valstspiederīgie nav aizturēti patvēruma robežprocedūras laikā, aizturēšanu, ievērojot tādu pašu maksimālo ilgumu, var izmantot, ja pastāv Atgriešanas direktīvā (pārstrādātā redakcija) noteiktie aizturēšanas iemesli (pastāv bēgšanas iespējamība, attiecīgā persona izvairās no atgriešanas vai izraidīšanas procesa vai traucē tā sagatavošanu, vai persona apdraud sabiedrisko kārtību, sabiedrības drošību vai valsts drošību). Tomēr maksimālais aizturēšanas (turēšanas apsardzībā) laikposms, kas noteikts Atgriešanas direktīvas 15. panta 5. un 6. punktā (ne vairāk kā seši mēneši, ko noteiktos apstākļos var pagarināt par papildu laikposmu, kas nepārsniedz 12 mēnešus), saglabājas nemainīgs, tāpēc aizturēšanas laikposmu, ko var piemērot robežprocedūras laikā atgriešanas nolūkā, iekļauj minētajā termiņā.

- **Robežprocedūras izbeigšana un tiesības iecelt teritorijā.** Ja robežprocedūras pabeigšanai paredzētā termiņa beigās patvēruma procedūra joprojām turpinās, tad patvēruma procedūras pabeigšanas nolūkā pieteikuma iesniedzējam atļauj iecelt dalībvalsts teritorijā. Iecelošanu neatļauj, ja pieteikuma iesniedzējam vairs nav tiesību palikt un vairs nav atļauts palikt. Gadījumā, ja jau ir izdots atgriešanas lēmums, pieteikuma iesniedzējam tās vietā piemēro atgriešanas robežprocedūru, kas nevar turpināties ilgāk par 12 nedēļām; pēc šā perioda beigām trešās valsts valstspiederīgajam, kurš uzturas nelikumīgi, piemērojama Atgriešanas direktīvā noteiktā atgriešanas procedūra.
- **Patvēruma un atgriešanas robežprocedūras pārnēsamība.** Patvēruma un atgriešanas robežprocedūru var piemērot citā dalībvalstī, kas nav tā, kurā iesniegts patvēruma pieteikums. Saskaņā ar jaunā 41. panta 8. punktu tad, ja nosacījumi robežprocedūras piemērošanai ir izpildīti dalībvalstī, kurā pieteikums tika iesniegts, dalībvalsts, uz kuru pieteikuma iesniedzējs ir pārcelts saskaņā ar Regulas (ES) Nr. XXX/XXX [Patvēruma un migrācijas pārvaldības regula] [x]. pantu, var piemērot patvēruma un atgriešanas robežprocedūras. Patvēruma un atgriešanas robežprocedūras var piemērot arī pārcelšanas mērķa dalībvalsts, ja starptautiskās aizsardzības pieteikumu minētajā dalībvalstī pauž tikai pēc pārcelšanas (jaunā 41. panta 1. punkta d) apakšpunkts).

Kopumā patvēruma robežprocedūra būtu jāpiemēro saistībā ar patvēruma pieteikumiem, kas ir iesniegti acīmredzami ļaunprātīgi vai ja pieteikuma iesniedzējs apdraud drošību, vai arī, ņemot vērā viņa valstspiederības valsts atzīšanas rādītāju, ir maz ticams, ka viņam ir nepieciešama starptautiskā aizsardzība. Turklāt dalībvalstis var izvēlēties, vai patvēruma robežprocedūru izmantot, pamatojoties uz pieteikuma pieļaujamību vai uz pieteikuma būtību, ja pieteikums būtu jāizskata paātrinātā procedūrā. Visbeidzot, tad, kad jau no paša sākuma ir maz ticams, ka pēc negatīva lēmuma par šo personu patvēruma pieteikumu viņu atpakaļuzņemšana būtu sekmīga, dalībvalstis var nolemt piemērot nevis patvēruma robežprocedūru, bet gan parasto patvēruma procedūru. Visiem pārējiem patvēruma pieteikumiem tiktu piemērota parastā patvēruma procedūra. Nepavadīti nepilngadīgie un bērni, kas jaunāki par 12 gadiem, un viņu ģimenes locekļi tiktu atbrīvoti no robežprocedūras, izņemot gadījumus, kad pastāv drošības apsvērumi.

3. Pilnīga patvēruma un atgriešanas procedūra

Ir jāizveido arī efektīva saikne starp visiem migrācijas procesa posmiem attiecībā uz migrantiem, kuri ir izvairījušies no skrīninga vai kuriem ir atļauts iecelot dalībvalsts teritorijā, lai viņu patvēruma pieprasījumus apstrādātu parastā patvēruma procedūrā. Šajā nolūkā ir nepieciešamas mērķorientētas izmaiņas Komisijas 2016. gada priekšlikumā, lai nepieļautu to, ka migranti aizkavē procedūras tikai ar mērķi novērst viņu izraidīšanu no Savienības un ļaunprātīgi izmanto patvēruma sistēmu. Tas it īpaši attiecas uz pārsūdzības procedūras efektivitāti, sevišķi attiecībā uz robežprocedūru, un ar to saistītajām pieteikuma iesniedzēja tiesībām palikt (pārsūdzības apturošais efekts), it sevišķi saistībā ar turpmākajiem pieteikumiem – tieši šo jautājumu vairākas dalībvalstis izvirzīja jaunā pakta apspriešanā.

– **Patvēruma un atgriešanas procedūras, t.sk. pārsūdzību procedūras racionalizēšana**

– Jaunais 35.a pants nosaka, ka dalībvalstīm patvēruma un atgriešanas lēmumi ir jāizdod vienā un tajā pašā aktā vai arī gadījumā, ja tos ir paredzēts izdot atsevišķos aktos, – vienlaikus un kopā. Jaunais 53. panta 1. punkts racionalizē patvēruma un atgriešanas pārsūdzības procedūras, nodrošinot tiesības uz efektīviem tiesiskās aizsardzības līdzekļiem gan attiecībā uz patvēruma, gan atgriešanas lēmumiem vienā un tajā pašā tiesā un vienā un tajā pašā tiesvedībā un termiņos. Šie noteikumi nodrošina, ka atgriešanas procedūra netiek nepamatoti aizkavēta, un mazina risku, ka patvēruma meklētājs, kura pieteikums noraidīts, aizbēg vai cenšas novērst savu izraidīšanu, un tajā pašā laikā nodrošina, ka tiek ievērotas pamattiesības uz efektīviem tiesiskās aizsardzības līdzekļiem tiesā.

- Komisija 2016. gada priekšlikumā ierosināja, ka dalībvalstis var paredzēt izņēmumu tiesībās palikt to teritorijā turpmāku pieteikumu gadījumā, ja atbildīgā iestāde ir noraidījusi turpmāku pieteikumu kā nepieļaujamu vai acīmredzami nepamatotu, vai otrā turpmākā pieteikuma gadījumā. Ņemot vērā apspriešanos ar dalībvalstīm, Komisija uzskata, ka ir iespējams paredzēt papildu izņēmumus tiesībās palikt turpmāku pieteikumu gadījumā ar noteikumu, ka šādi izņēmumi ir rūpīgi formulēti. Tāpēc saskaņā ar 43. panta 1. punkta jauno a) apakšpunktu nevajadzētu pieļaut, ka patvēruma meklētājs, kas iesniedz turpmāku pieteikumu, paliek, līdz tiek izdots galīgais lēmums, ar kuru pieteikumu atzīst par nepieļaujamu, ja ir izpildīti šādi kumulatīvi nosacījumi: piespiedu izraidīšana ir nenovēršama; ir jābūt skaidram, ka pieteikums ir iesniegts tikai tādēļ, lai aizkavētu vai traucētu piespiedu izraidīšanu, un atbildīgajai iestādei uzreiz ir jābūt skaidram, ka nav iesniegti jauni elementi; nepastāv izraidīšanas risks; un nākamais pieteikums ir iesniegts viena gada laikā no dienas, kad atbildīgā iestāde ir pieņēmusi lēmumu par sākotnējo pieteikumu. Lai varētu piemērot šo noteikumu un pieņemt attiecīgo lēmumu, dalībvalstīm būs procedūras jāorganizē tā, lai atbildīgā iestāde pēc tam, kad ir iesniegts turpmākais pieteikums, pēc iespējas drīz var novērtēt, vai ir izpildīti visi minētie kritēriji, jo pretējā gadījumā piemēros galveno noteikumu, ka pieteikuma iesniedzējam ir tiesības palikt, kamēr tiek izskatīts turpmākais pieteikums.
- Skaidrības labad šajā priekšlikumā ir pilnībā iekļauts 53. un 54. pants. Nav ierosinātas būtiskas izmaiņas 2016. gada priekšlikuma noteikumos, kas saistīti ar efektīva tiesiskās aizsardzības līdzekļa pamatprincipu, mutisko un rakstisko tulkošanu pārsūdzības posmā un procedūru saistībā ar palikšanas tiesību piešķiršanu.

- Jaunā 53. panta 2. punktā saglabā pašlaik saskaņā ar Patvēruma procedūru direktīvu pastāvošo iespēju pārsūdzību par lēmumu, ar ko pieteikumu noraida kā nepamatotu attiecībā uz bēgļa statusu, uzskatīt par nepieļaujamu saskaņā ar valsts tiesību aktiem, ja dalībvalsts piešķirtais alternatīvais (aizsardzības) statuss sniedz tādas pašas tiesības un priekšrocības kā bēgļa statuss saskaņā ar Savienības un valsts tiesību aktiem.
- Jaunā 53. panta 7. punktā, lai nodrošinātu zināmu saskaņošanas līmeni, vienlaikus ņemot vērā sarunās par 2016. gada priekšlikumu paustos dalībvalstu viedokļus, nosaka nevis precīzus termiņus, kā tas ierosināts 2016. gadā, bet gan minimālos un maksimālos laikposmus, kuros patvēruma meklētāji var iesniegt pārsūdzības pirmajā instancē. Šajā nolūkā nošķir lēmumus, kas pieņemti paātrinātajā procedūrā vai robežprocedūrā, attiecībā uz kuriem pārsūdzības iesniegšanas termiņi var būt īsāki, t. sk. attiecībā uz turpmākiem pieteikumiem, un citus lēmumus.
- Saskaņā ar jaunā 53. panta 9. punktu dalībvalstis nepiešķir pieteikuma iesniedzējiem iespēju par robežprocedūrā pieņemto lēmumu iesniegt turpmāku pārsūdzību par pirmajā instancē pieņemto lēmumu.
- Jaunā 54. panta 1. punktā precizē, ka visas tiesiskās sekas, kas izriet no atgriešanas lēmuma, kurš izdots kopā ar lēmumu, ar ko noraida starptautiskās aizsardzības pieteikumu, jāaptur uz laiku, kamēr pieteikuma iesniedzējam saskaņā ar regulu ir tiesības palikt vai ir atļauts palikt. Tas atbilst Eiropas Savienības Tiesas spriedumam lietā C-181/16, *Gnandi*, kurā precizēts, ka atgriešanas lēmuma tiesiskās sekas ir jāaptur, kamēr tiek izskatīta pārsūdzība par starptautiskās aizsardzības pieteikuma noraidījumu un ja trešās valsts valstspiederīgajam ir tiesības palikt saskaņā ar Patvēruma procedūras regulu.
- Jaunā 54. panta 3. punkts paplašina apstākļus, kuros pieteikuma iesniedzējam nav automātisku tiesību palikt pārsūdzības nolūkā, lai tos attiecinātu arī uz lēmumiem, ar ko noraida turpmākus pieteikumus, un lēmumiem, ar kuriem atņem starptautisko aizsardzību, konkrētos gadījumos, kad ir piemērojams izslēgšanas iemesls vai tiek uzskatīts, ka (aizsardzības) saņēmējs apdraud dalībvalsts drošību, vai ja viņš ir notiesāts par īpaši smagu noziegumu.
- Attiecībā uz iepriekš minētajām situācijām priekšlikumā saglabā vispārīgo principu, ka pieteikuma iesniedzējiem ir tiesības palikt dalībvalstu teritorijā līdz termiņam, kurā beidzas iespēja vērsties tiesā ar pieprasījumu atļaut palikt, un, ja pieteikuma iesniedzējs ir iesniedzis šādu pieprasījumu, līdz brīdim, kad tiesa pieņem lēmumu par to, vai pieteikuma iesniedzējam atļaut palikt. Tomēr izņēmuma kārtā jaunā 54. panta 7. punktā, neskarot neizraidīšanas principa ievērošanu, paredz iespēju nepiešķirt šādas tiesības palikt gadījumā, ja tiek pārsūdzēts lēmums, ar ko noraida turpmāku pieteikumu. Šādās situācijās pieteikuma iesniedzēja pieteikumi jau ir izvērtēti pēc būtības vismaz trīs reizes – sākotnējais pieteikums atbildīgajā iestādē, vismaz vienu reizi pārsūdzības līmenī un vēl vienu reizi, novērtējot pēc būtības turpmāko pieteikumu. Tāpēc ir samērīgi šajos apstākļos ļaut atgriešanas lēmumu izpildīt nekavējoties. Tomēr šāda iespēja būtu jāparedz tikai ar tādiem pašiem nosacījumiem kā 43. pantā (sk. iepriekš), izņemot noteikumu par vienu gadu, jo pārsūdzība par lēmumu par turpmāko pieteikumu jebkurā gadījumā ir jāiesniedz noteiktajā termiņā.

- **Turpmāki pieteikumi.** Lai atturētu no ļaunprātīgas turpmāku pieteikumu iesniegšanas vai to iesniegšanas pēdējā brīdī, tiek ierosināti stingrāki noteikumi par to, kad turpmāku pieteikumu gadījumos dalībvalstis var atļaut pieteikuma iesniedzējiem palikt.
- Kopā ņemot, iepriekš izskaidrotie noteikumi nozīmē to, ka attiecībā uz turpmākiem pieteikumiem piemēros šādus noteikumus.
 - Turpmākam pieteikumam administratīvajā posmā parasti ir automātisks apturošais efekts.
 - Izņēmuma kārtā turpmākam pieteikumam administratīvajā posmā nav apturoša efekta, ja to iesniedz atgriešanas procedūras pēdējo posmu laikā, lai traucētu piespiedu izraidīšanu, un ja uzreiz ir skaidrs, ka nav iesniegti jauni elementi. Šis izņēmums piemērojams tikai vienu gadu no brīža, kad ir pieņemts lēmums par pirmo pieteikumu.
 - Pārsūdzībai par turpmāku pieteikumu nav automātiska apturoša efekta, bet pieteikuma iesniedzējs to var pieprasīt, un kamēr šis pieprasījums tiek izskatīts tiesā, pieteikuma iesniedzējam ir tiesības palikt.
 - Tomēr dalībvalstis var atkāpties no šā noteikuma un paredzēt, ka pārsūdzības posmā nav apturoša efekta un pieteikuma iesniedzējam nav tiesību palikt, kamēr nav izskatīts pieprasījums piešķirt šādas tiesības, ja ir izpildīti konkrēti nosacījumi, kā paskaidrots iepriekš.
 - Otrajai vai turpmākai pārsūdzībai par turpmāku pieteikumu nav automātiska apturoša efekta.

Grozīts priekšlikums

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA,

ar ko izveido kopīgu procedūru starptautiskajai aizsardzībai Savienībā un atceļ Direktīvu 2013/32/ES

Priekšlikumu COM(2016) 467 final Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai, ar ko izveido kopīgu procedūru starptautiskajai aizsardzībai Savienībā un atceļ Direktīvu 2013/32/ES, groza šādi:

(1) pirmo pamatojumu aizstāj ar šādu:

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 78. panta 2. punkta d) apakšpunktu un 79. panta 2. punkta c) apakšpunktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

pēc leģislatīvā akta projekta nosūtīšanas valstu parlamentiem,

saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru,

tā kā:

(2) Regulas 31. apsvērumu aizstāj ar šādu:

“(31) Lai garantētu pieteikuma iesniedzēja tiesības, lēmums par viņa pieteikumu būtu jāsaģatavo rakstiski. Ja ar lēmumu nepiešķir starptautisko aizsardzību, pieteikuma iesniedzējam būtu jāsniedz faktiskais un juridiskais pamatojums, informācija par lēmuma sekām un tā apstrīdēšanas kārtību.

(31a) Lai palielinātu procedūru efektivitāti un samazinātu bēgšanas iespējamību un neatļautas kustības varbūtību, nevajadzētu pastāvēt procesuālām nepilnībām starp negatīva lēmuma izdošanu par starptautiskās aizsardzības pieteikumu un atgriešanas lēmuma izdošanu. Pieteikumu iesniedzējiem, kuru pieteikumi ir noraidīti, atgriešanas lēmums būtu jāizdod nekavējoties. Neskarot tiesības uz efektīviem tiesiskās aizsardzības līdzekļiem, atgriešanas lēmumam vajadzētu būt vai nu daļai no negatīva lēmuma par starptautiskās aizsardzības pieteikumu, vai, ja to izdod kā atsevišķu aktu, tas būtu jāizdod vienlaikus un kopā ar negatīvo lēmumu.”;

(3) aiz 39. apsvēruma iekļauj šādu apsvērumu:

“(39a) Lai visiem pieteikuma iesniedzējiem nodrošinātu ātras un taisnīgas procedūras, vienlaikus arī nodrošinot, ka netiek nepamatoti pagarināta to pieteikuma iesniedzēju uzturēšanās Savienībā, kas neizpilda nosacījumus starptautiskās aizsardzības saņemšanai, t. sk. to trešo valstu valstspiederīgo uzturēšanās, kuri ir atbrīvoti no vīzas prasības saskaņā ar Regulu (ES) 2018/1806, dalībvalstīm būtu jāpaātrina to pieteikumu izskatīšana, ko iesnieguši pieteikumu iesniedzēji, kuri ir tādas trešās valsts valstspiederīgie, vai bezvalstnieku gadījumā – tās bijušie pastāvīgie iedzīvotāji, attiecībā uz kuru lēmumu, ar ko piešķir starptautisko aizsardzību, daļa ir mazāka kā 20 % no kopējā lēmumu skaita. Ja attiecīgajā trešā valstī kopš attiecīgo Eurostat datu publicēšanas ir notikušas būtiskas izmaiņas un, ņemot vērā

norādījumus saskaņā ar 10. pantu Regulā Nr. XX/XX par Eiropas Patvēruma aģentūru, vai gadījumā, ja pieteikuma iesniedzējs pieder pie konkrētas personu kategorijas, kurai zemos atzīšanas rādītājus nevar uzskatīt par reprezentatīviem sakarā ar aizsardzības nepieciešamību konkrēta vajāšanas iemesla dēļ, pieteikuma izskatīšana nebūtu jāpaātrina. Gadījumi, kad trešo valsti attiecībā uz pieteikuma iesniedzēju šīs regulas nozīmē var uzskatīt par drošu izcelsmes valsti vai drošu trešo valsti, arī turpmāk būtu jāpiemēro kā atsevišķs iemesls paātrinātai izskatīšanas procedūrai vai nepieļaujamības procedūrai.”;

(4) regulas 40. apsvērumu aizstāj ar šādu:

“(40) Daudzi starptautiskās aizsardzības pieteikumi tiek pausti pie dalībvalsts ārējās robežas vai tranzīta zonā, bieži vien tos pauž personas, kas aizturētas saistībā ar ārējās robežas neatļautu šķērsošanu vai kuras izkāpušas krastā pēc meklēšanas un glābšanas operācijas. Lai veiktu identifikāciju, drošības un veselības pārbaudi pie ārējās robežas un novirzītu attiecīgos trešo valstu valstspiederīgos un bezvalstniekus uz attiecīgām procedūrām, ir nepieciešama skrīninga procedūra. Visiem attiecīgo procedūru posmiem attiecībā uz visiem neatbilstīgajiem ieceļotājiem vajadzētu būt savstarpēji saskaņotiem un efektīviem. Trešo valstu valstspiederīgie un bezvalstnieki pēc skrīninga būtu jānovirza uz attiecīgo patvēruma vai atgriešanas procedūru vai arī ieceļošana viņiem būtu jāatsaka. Tādēļ būtu jāizveido pirmsieceļošanas posms, kas sastāv no skrīninga procedūras un patvēruma un atgriešanas robežprocedūras.”;

(5) aiz 40. apsvēruma iekļauj šādus apsvērumus:

“(40a) Patvēruma un atgriešanas robežprocedūrai vajadzētu kalpot tam, lai uz ārējām robežām varētu ātri novērtēt, vai pieteikumi ir nepamatoti vai nepieļaujami, un ātri atgrieztu tos, kam nav tiesību uzturēties, vienlaikus nodrošinot, ka personas, kuru pieteikumi ir pamatoti, tiek novirzītas uz parasto procedūru un ātri saņem piekļuvi starptautiskajai aizsardzībai. Tādēļ dalībvalstīm vajadzētu būt iespējai pieprasīt, lai starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzēji paliek pie ārējās robežas vai tranzīta zonā, lai novērtētu viņu pieteikumu pieļaujamību. Skaidri noteiktos apstākļos dalībvalstīm vajadzētu būt iespējai pie ārējām robežām paredzēt pieteikuma izskatīšanu pēc būtības un pieteikuma noraidīšanas gadījumā – attiecīgo trešo valstu valstspiederīgo un bezvalstnieku atgriešanu.

(40b) Dalībvalstij būtu pieteikumi jānovērtē robežprocedūrā gadījumos, ja pieteikuma iesniedzējs apdraud valsts drošību vai sabiedrisko kārtību, ja pieteikuma iesniedzējs ir maldinājis iestādes, iesniedzot nepatiesu informāciju vai dokumentus vai nesniedzot atbilstīgu informāciju vai dokumentus saistībā ar savu identitāti vai valstspiederību, kas varētu negatīvi ietekmēt lēmumu, un ja ir iespējams, ka pieteikums ir nepamatots, jo pieteikuma iesniedzējs ir tādas trešās valsts valstspiederīgais, attiecībā uz kuru lēmumi, ar ko piešķir starptautisko aizsardzību, veido mazāk kā 20 % no kopējā lēmumu skaita attiecībā uz minēto trešo valsti. Citos gadījumos, piemēram, ja pieteikuma iesniedzējs ir no drošas izcelsmes valsts vai drošas trešās valsts, dalībvalstīm vajadzētu būt fakultatīvai robežprocedūras izmantošanas iespējai.

(40c) Piemērojot robežprocedūru starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanai, dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka tiek veikti vajadzīgie pasākumi, lai pieteikuma iesniedzējus izmitinātu pie ārējās robežas vai tranzīta zonās vai to tuvumā saskaņā ar Direktīvu XXX/XXX/ES [Uzņemšanas apstākļu direktīva]. Dalībvalstis var apstrādāt pieteikumus nevis tajā vietā pie ārējās robežas, kur patvēruma pieteikums ir iesniegts, bet gan citā, pārsūtot pieteikuma iesniedzējus uz konkrētu vietu pie minētās

dalībvalsts ārējās robežas vai tās tuvumā, kur ir piemēroti objekti. Dalībvalstīm vajadzētu saglabāt rīcības brīvību, lemjot par to, kurās konkrētās vietās pie ārējām robežām šādi objekti būtu jāizveido. Tomēr dalībvalstīm būtu jācenšas ierobežot vajadzību pārsūtīt pieteikuma iesniedzējus šajā nolūkā un tādēļ būtu jācenšas izveidot šādus objektus, tajos paredzot pietiekamu kapacitāti, robežšķērsošanas vietās vai ārējās robežas posmos, kur tiek iesniegta lielākā daļa starptautiskās aizsardzības pieteikumu, ņemot vērā arī ārējās robežas garumu un robežšķērsošanas vietu vai tranzīta zonu skaitu. Tām būtu jāpaziņo Komisijai konkrētās vietas pie ārējās robežas, tranzīta zonās vai ārējās robežas tuvumā, kur tiks veiktas robežprocedūras.

Gadījumos, kad piemēro robežprocedūru un pie ārējās robežas vai tās tuvumā esošās, dalībvalsts paziņotās vietas kapacitāte ir uz laiku pārsniegta, dalībvalstis var minētos pieteikumus apstrādāt citā vietā tās teritorijā uz laiku, kas ir pēc iespējas īsāks.

- (40d) Gadījumā, kad robežprocedūras izmantošana ir obligāta, dalībvalstīm izņēmuma kārtā nevajadzētu būt pienākumam to piemērot to starptautiskās aizsardzības pieteikumu izskatīšanai, kurus iesnieguši tādas trešās valsts valstspiederīgie, kas nepietiekami sadarbojas atpakaļuzņemšanas jomā, jo minētajā gadījumā attiecīgo personu ātra atgriešana pēc viņu pieteikumu noraidīšanas būtu maz ticama. Lai noteiktu, vai trešā valsts pietiekami sadarbojas atpakaļuzņemšanas jomā, būtu jābalstās uz procedūrām, kas izklāstītas Regulas (EK) Nr. 810/2009 25.a pantā.
- (40e) Robežprocedūras ilgumam starptautiskās aizsardzības pieteikumu izskatīšanai vajadzētu būt pēc iespējas īsam, vienlaikus garantējot pieteikumu pilnīgu un taisnīgu izskatīšanu. Tās ilgumam nekādā gadījumā nevajadzētu pārsniegt 12 nedēļas. Šis termiņš būtu jāsaprot kā atsevišķs patvēruma robežprocedūras termiņš, kas ietver gan lēmumu par pieteikuma izskatīšanu, gan attiecīgā gadījumā pārsūdzības lēmumu pirmajā instancē. Šajā laikposmā dalībvalstīm ir tiesības valsts tiesību aktos noteikt termiņu attiecībā gan uz administratīvo, gan pārsūdzības posmu, bet šie termiņi būtu jānosaka tā, lai nodrošinātu izskatīšanas procedūras pabeigšanu un to, ka vajadzības gadījumā lēmums pirmajā pārsūdzības instancē tiek izdots, iekļaujoties šo 12 nedēļu laikā. Pēc minētā termiņa beigām, ja dalībvalsts tomēr nav izdevusi attiecīgos lēmumus, pieteikuma iesniedzējam principā būtu jāatļauj ieeļot dalībvalsts teritorijā. Tomēr ieeļošana teritorijā nebūtu jāatļauj, ja pieteikuma iesniedzējam nav tiesību palikt, ja viņš nav iesniedzis pieprasījumu atļaut palikt pārsūdzības procedūras nolūkā vai ja tiesa ir nolēmusi, ka viņam nevajadzētu atļaut palikt, kamēr nav zināms pārsūdzības procedūras iznākums. Lai šādos gadījumos nodrošinātu nepārtrauktību starp patvēruma procedūru un atgriešanas procedūru, atgriešanas procedūra arī būtu jāveic robežprocedūras ietvaros laikposmā, kas nepārsniedz 12 nedēļas. Šis laikposms būtu jāskaita no brīža, kad pieteikuma iesniedzējam, trešās valsts valstspiederīgajam vai bezvalstniekam vairs nav tiesību palikt vai vairs nav atļauts palikt.
- (40f) Lai gan robežprocedūru starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanai var piemērot, neizmantojot aizturēšanu, dalībvalstīm robežprocedūras laikā tomēr vajadzētu būt iespējai piemērot aizturēšanas pamatojumus saskaņā ar Direktīvas (ES) XXX/XXX [Uzņemšanas apstākļu direktīva] noteikumiem, lai lemtu par pieteikuma iesniedzēja tiesībām ieeļot teritorijā. Ja šādas procedūras laikā tiek izmantota aizturēšana, būtu jāpiemēro Direktīvas (ES) XXX/XXX [Uzņemšanas apstākļu direktīva] noteikumi attiecībā uz aizturēšanu, t. sk. par garantijām

aizturētajiem pieteikuma iesniedzējiem un nepieciešamību izvērtēt katru lietu atsevišķi, kā arī par pārskatīšanu tiesā un aizturēšanas apstākļiem.

- (40g) Ja pieteikums tiek noraidīts saistībā ar robežprocedūru, attiecīgajam pieteikuma iesniedzējam, trešās valsts valstspiederīgajam vai bezvalstniekam būtu nekavējoties jāpiemēro atgriešanas lēmums vai, ja ir izpildīti Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2016/399¹⁰ 14. panta noteikumi, ieceļošanas atteikums. Lai garantētu vienlīdzīgu attieksmi pret visiem trešo valstu valstspiederīgajiem, kuru pieteikums ir noraidīts saistībā ar robežprocedūru, gadījumos, kad dalībvalsts ir nolēmusi saskaņā ar Direktīvas XXX/XXX/ES [Atgriešanas direktīva] 2. panta 2. punkta a) apakšpunktu nepiemērot minētās direktīvas noteikumus un par attiecīgo trešās valsts valstspiederīgo neizdod atgriešanas lēmumu, attieksmei pret attiecīgo pieteikuma iesniedzēju, trešās valsts valstspiederīgo vai bezvalstnieku un tā aizsardzības līmenim būtu jāatbilst Direktīvas XXX/XXX/ES [Atgriešanas direktīva] 4. panta 4. punktā noteiktajam un jābūt līdzvērtīgam tam, kāds piemērojams personām, uz kurām attiecas atgriešanas lēmums.
- (40h) Piemērojot robežprocedūru atgriešanas veikšanai, būtu jāpiemēro daži [pārstrādātās Atgriešanas direktīvas] noteikumi, jo tie reglamentē atgriešanas procedūras elementus, kas nav noteikti šajā regulā, it īpaši tie, kas attiecas uz definīcijām, labvēlīgākiem noteikumiem, neizraidīšanu, bērna interesēm, ģimenes dzīvi un veselības stāvokli, bēgšanas iespējamību, pienākumu sadarboties, laikposmu brīvprātīgai izceļošanai, atgriešanas lēmumu, piespiedu izraidīšanu, piespiedu izraidīšanas atlikšanu, nepavadītu nepilngadīgo atgriešanu un piespiedu izraidīšanu, ieceļošanas aizliegumiem, garantijām pirms atgriešanas, aizturēšanu, aizturēšanas apstākļiem, ģimeņu un nepilngadīgo aizturēšanu un ārkārtas situācijām. Lai samazinātu to trešo valstu valstspiederīgo neatļautas ieceļošanas un kustības risku, kuri dalībvalstīs uzturas nelikumīgi un uz kuriem attiecas robežprocedūra atgriešanas veikšanai, trešo valstu valstspiederīgajiem, kas dalībvalstīs uzturas nelikumīgi, var piešķirt laikposmu brīvprātīgai izceļošanai, kas nepārsniedz 15 dienas, neskarot iespēju jebkurā brīdī brīvprātīgi izpildīt pienākumu atgriezties.
- (40i) Ja pieteikuma iesniedzējam, trešās valsts valstspiederīgajam vai bezvalstniekam, kas robežprocedūras laikā aizturēts, lai izskatītu viņa starptautiskās aizsardzības pieteikumu, vairs nav tiesību palikt un vairs nav atļauts palikt, dalībvalstīm vajadzētu būt iespējai turpināt aizturēšanas piemērošanu nolūkā novērst ieceļošanu teritorijā un veikt atgriešanas procedūru, ievērojot Direktīvā XXX/XXX/ES [Atgriešanas direktīva] noteiktās garantijas un aizturēšanas nosacījumus. Pieteikuma iesniedzēju, trešās valsts valstspiederīgo vai bezvalstnieku, kas robežprocedūras laikā nav bijis aizturēts, lai izskatītu starptautiskās aizsardzības pieteikumu, un kam vairs nav tiesību palikt un nav vairs atļauts palikt, arī varētu aizturēt, ja pastāv bēgšanas iespējamība, ja viņš izvairās vai traucē atgriešanu vai apdraud sabiedrisko kārtību, sabiedrības vai valsts drošību. Aizturēšanu vajadzētu piemērot uz iespējami īsu laikposmu, un tā nedrīkstētu pārsniegt robežprocedūras maksimālo ilgumu atgriešanas veikšanai. Ja trešās valsts valstspiederīgais, kas dalībvalstī uzturas nelikumīgi, minētajā laikposmā neatgriežas vai netiek izraidīts un robežprocedūru atgriešanas veikšanai pārstāj piemērot, būtu jāpiemēro [pārstrādātās Atgriešanas direktīvas] noteikumi. Minētās direktīvas 15. pantā noteiktajā maksimālajā

¹⁰ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2016/399 (2016. gada 9. marts) par Savienības Kodeksu par noteikumiem, kas reglamentē personu pārvietošanos pār robežām (Šengenas Robežu kodekss) (OV L 077, 23.3.2016., 1. lpp.).

aizturēšanas laikposmā būtu jāieskaita aizturēšanas laikposms, kas piemērots robežprocedūrā atgriešanas veikšanai.

(40j) Dalībvalstij, uz kuru pieteikuma iesniedzējs pārcelts saskaņā ar Regulu (ES) Nr. XXX/XXX [Patvēruma un migrācijas pārvaldības regula], vajadzētu būt iespējai izskatīt pieteikumu robežprocedūrā ar noteikumu, ka pieteikuma iesniedzējam vēl nav sniegta atļauja ieceļot dalībvalstu teritorijā un ir izpildīti nosacījumi šādas procedūras piemērošanai dalībvalstī, no kuras pieteikuma iesniedzējs pārcelts.”;

(6) aiz 44. apsvēruma iekļauj šādu apsvērumu:

“(44a) Pieteikuma iesniedzējam, kas iesniedz turpmāku pieteikumu pēdējā brīdī tikai tādēļ, lai aizkavētu vai traucētu viņa izraidīšanu, nevajadzētu atļaut palikt, līdz tiek izdots lēmums, ar kuru pieteikumu atzīst par nepieļaujamu, ja atbildīgajai iestādei uzreiz ir skaidrs, ka nav sniegti jauni elementi un nepastāv izraidīšanas risks, un ja pieteikums iesniegts viena gada laikā no dienas, kad atbildīgā iestāde ir pieņēmusi lēmumu par pirmo pieteikumu. Atbildīgā iestāde izdod lēmumu saskaņā ar valsts tiesību aktiem, tajā apstiprinot, ka minētie kritēriji ir izpildīti un pieteikuma iesniedzējam nevajadzētu ļaut palikt.”;

(7) regulas 65. un 66. apsvērumu aizstāj ar šādiem:

“(65) Lai pieteikuma iesniedzējs varētu izmantot savas tiesības uz efektīviem tiesiskās aizsardzības līdzekļiem attiecībā uz lēmumu, ar ko noraida starptautiskās aizsardzības pieteikumu, būtu automātiski jāaptur visas atgriešanas lēmuma sekas uz laiku, kamēr pieteikuma iesniedzējam ir tiesības palikt vai ir atļauts palikt dalībvalsts teritorijā. Lai uzlabotu pie ārējām robežām veikto procedūru efektivitāti, vienlaikus nodrošinot, ka tiek ievērotas tiesības uz efektīviem tiesiskās aizsardzības līdzekļiem, pārsūdzībai par lēmumu, kas pieņemts saistībā ar robežprocedūru, būtu jānotiek tikai vienā tiesas instancē.

(66) Pieteikuma iesniedzējiem principā vajadzētu būt tiesībām palikt dalībvalsts teritorijā līdz brīdim, kad beidzas termiņš pārsūdzības iesniegšanai pirmās instances tiesā, un, ja šādas tiesības izmantotas noteiktajā termiņā, līdz pārsūdzības iznākumam. Pieteikuma iesniedzējam tikai atsevišķos šajā regulā izklāstītajos gadījumos, kad pieteikumi varētu būt nepamatoti, pārsūdzības nolūkā nevajadzētu automātiski paredzēt tiesības palikt.”;

(8) aiz 66. apsvēruma iekļauj šādus apsvērumus:

“(66a) Gadījumos, kad pieteikuma iesniedzējam nav automātisku tiesību palikt pārsūdzības nolūkā, tiesai pēc pieteikuma iesniedzēja pieprasījuma vai pēc savas iniciatīvas joprojām vajadzētu būt iespējai atļaut pieteikuma iesniedzējam palikt dalībvalsts teritorijā līdz pārsūdzības iznākumam. Šādos gadījumos pieteikuma iesniedzējiem vajadzētu būt tiesībām palikt līdz termiņam, kurā beidzas iespēja vērsties tiesā ar pieprasījumu atļaut palikt, un, ja pieteikuma iesniedzējs ir iesniedzis šādu pieprasījumu noteiktajā termiņā, – līdz kompetentā tiesa pieņem lēmumu. Lai atturētu no ļaunprātīgu turpmāku pieteikumu iesniegšanas vai to iesniegšanas pēdējā brīdī, dalībvalstīm, lai novērstu turpmāku nepamatotu pieteikumu iesniegšanu, vajadzētu būt iespējai valsts tiesību aktos paredzēt, ka noraidītu turpmāku pieteikumu gadījumā pieteikuma iesniedzējiem nevajadzētu būt tiesībām minētajā laikposmā palikt to teritorijā. Saistībā ar procedūru, kas paredzēta, lai noteiktu, vai pieteikuma iesniedzējam būtu jāļauj palikt, līdz pārsūdzība tiek izskatīta, pieteikuma iesniedzēja tiesības uz aizstāvību būtu pienācīgi jāgarantē, nodrošinot viņam nepieciešamo mutisko tulkošanu un tiesisko palīdzību. Turklāt kompetentajai tiesai vajadzētu būt

iespējai izskatīt lēmumu, ar kuru atteikts piešķirt starptautisko aizsardzību, ņemot vērā faktiskos un tiesiskos apstākļus.

- (66b) Lai nodrošinātu efektīvu atgriešanu, pieteikuma iesniedzējiem nevajadzētu būt tiesībām palikt dalībvalsts teritorijā, kamēr norisinās pārsūdzības, kas iesniegta tiesā par negatīvu lēmumu par starptautiskās aizsardzības pieteikumu, izskatīšana otrajā vai turpmākajā līmenī, neskarot tiesas iespēju atļaut pieteikuma iesniedzējam palikt. Turklāt dalībvalstīm nevajadzētu piešķirt pieteikuma iesniedzējiem iespēju iesniegt turpmāku pārsūdzību par pirmajā instancē pieņemto pārsūdzības lēmumu attiecībā uz lēmumu, kas pieņemts robežprocedūrā.
- (66c) Lai nodrošinātu tiesas veiktās juridiskās pārskatīšanas atbilstību attiecībā uz lēmumu, ar ko noraida starptautiskās aizsardzības pieteikumu, un tam pievienoto atgriešanas lēmumu un lai paātrinātu lietas izskatīšanu un samazinātu kompetento tiesu iestāžu slogu, šādi lēmumi būtu jāizskata vienotā tiesvedībā vienā un tajā pašā tiesā.
- (66d) Lai nodrošinātu pieteikumu taisnīgu un objektīvu pārvaldību un kopīgās procedūras starptautiskajai aizsardzībai efektivitāti, būtu jānosaka administratīvās procedūras termiņi.
- (9) [AK – 77. apsvērumš]
- (10) Regulas 4. panta 1. punktam pievieno šādu apakšpunktu:
i) “ģimenes loceklis”;
- (11) regulas 26. pantam pievieno šādu punktu:
“3. Attiecībā uz trešo valstu valstspiederīgajiem, uz kuriem attiecas Regulas (ES) XXX/XXX [Skrīninga regula] 3. panta 1. punktā minētais skrīnings, 1. un 2. punktu piemēro tikai pēc tam, kad skrīnings ir pabeigts.”;
- (12) regulas 27. pantam pievieno šādus punktus:
“5. Attiecībā uz trešo valstu valstspiederīgajiem, uz kuriem attiecas Regulas (ES) XXX/XXX [Skrīninga regula] 3. panta 1. punktā minētais skrīnings, 1.–4. punktu piemēro tikai pēc tam, kad skrīnings ir pabeigts.
6. Ja skrīninga laikā nav bijis iespējams iegūt biometriskos datus saskaņā ar Regulu (ES) Nr. XXX/XXX [*Eurodac* regula] vai ja attiecībā uz pieteikuma iesniedzēju nav veikts skrīnings, kompetentās iestādes, vēlākais, starptautiskās aizsardzības pieteikuma reģistrācijas laikā iegūst biometriskos datus un nosūta tos kopā ar datiem, kas minēti Regulas (ES) Nr. XXX/XXX [*Eurodac* regula] 12. panta c)–p) punktā, attiecīgi uz centrālo sistēmu un kopējo identitātes repozitoriju saskaņā ar minēto regulu.”;
- (13) regulā iekļauj šādu 35.a pantu:

“35.a pants

Pieteikuma noraidīšana un atgriešanas lēmuma izdošana

Ja pieteikums gan attiecībā uz bēgļa statusu, gan alternatīvās aizsardzības statusu ir noraidīts kā nepieļaujams, nepamatots vai acīmredzami nepamatots, vai kā netieši vai skaidri atsaukts, dalībvalstis izdod atgriešanas lēmumu, kas atbilst Direktīvai XXX/XXX/ES [Atgriešanas direktīva]. Atgriešanas lēmumu izdod tāda lēmuma ietvaros, ar ko noraida starptautiskās aizsardzības pieteikumu, vai kā atsevišķu aktu. Ja atgriešanas lēmums tiek izdots kā atsevišķs

akts, to izdod vienlaikus un kopā ar lēmumu, ar ko noraida starptautiskās aizsardzības pieteikumu.”;

(14) regulas 40. pantu groza šādi:

(a) panta 1. punktam pievieno šādu apakšpunktu:

“i) pieteikuma iesniedzējs ir tādas trešās valsts valstspiederīgais vai – bezvalstnieku gadījumā – bijušais tādas trešās valsts pastāvīgais iedzīvotājs, attiecībā uz kuru atbildīgās iestādes izdoto lēmumu daļa, ar ko piešķir starptautisko aizsardzību, saskaņā ar jaunākajiem pieejamajiem vidējiem Savienības mēroga *Eurostat* gada datiem veido 20 % vai mazāk, izņemot gadījumus, kad attiecīgajā trešā valstī kopš attiecīgo *Eurostat* datu publicēšanas ir notikušas būtiskas izmaiņas vai pieteikuma iesniedzējs pieder pie tādas personu kategorijas, attiecībā uz kuru 20 % vai mazāku rādītāju nevar uzskatīt par reprezentatīvu, lai noteiktu tās aizsardzības nepieciešamību.”;

(b) panta 5. punktam pievieno šādu apakšpunktu:

“c) pieteikuma iesniedzējs ir tādas trešās valsts valstspiederīgais vai – bezvalstnieku gadījumā – bijušais tādas trešās valsts pastāvīgais iedzīvotājs, attiecībā uz kuru atbildīgās iestādes izdoto lēmumu daļa, ar ko piešķir starptautisko aizsardzību, saskaņā ar jaunākajiem pieejamajiem vidējiem Savienības mēroga *Eurostat* gada datiem veido 20 % vai mazāk, izņemot gadījumus, kad attiecīgajā trešā valstī kopš attiecīgo *Eurostat* datu publicēšanas ir notikušas būtiskas izmaiņas vai pieteikuma iesniedzējs pieder pie tādas personu kategorijas, attiecībā uz kuru 20 % vai mazāku rādītāju nevar uzskatīt par reprezentatīvu, lai noteiktu tās aizsardzības nepieciešamību.”;

(15) regulas 41. pantu aizstāj ar šādu:

“41. pants

Robežprocedūra starptautiskās aizsardzības pieteikumu izskatīšanai

1. Pēc skrīninga procedūras, kas veikta saskaņā ar Regulu (ES) Nr. XXX/XXX [Skrīninga regula], un ar noteikumu, ka pieteikuma iesniedzējam vēl nav piešķirta atļauja ieceļot dalībvalstu teritorijā, dalībvalsts var pieteikumu izskatīt robežprocedūrā, ja minēto pieteikumu ir iesniedzis trešās valsts valstspiederīgais vai bezvalstnieks, kurš neatbilst Regulas (ES) 2016/399 6. pantā izklāstītajiem ieceļošanas nosacījumiem dalībvalsts teritorijā. Robežprocedūra var notikt:
 - (a) pēc pieteikuma paušanas ārējās robežas šķērsošanas vietā vai tranzīta zonā;
 - (b) pēc aizturēšanas saistībā ar ārējās robežas neatļautu šķērsošanu;
 - (c) pēc nokāpšanas krastā dalībvalsts teritorijā pēc meklēšanas un glābšanas operācijas;
 - (d) pēc pārceļošanas saskaņā ar [X]. pantu Regulā (ES) Nr. XXX/XXX [bijusī Dublīnas regula].
2. Ja piemēro robežprocedūru, var pieņemt lēmumus par:
 - (a) pieteikuma nepieļaujamību saskaņā ar 36. pantu;
 - (b) pieteikuma būtību paātrinātā izskatīšanas procedūrā 40. panta 1. punktā minētajos gadījumos.

3. Dalībvalsts izskata pieteikumu robežprocedūrā 1. punktā minētajos gadījumos, kuros pastāv 40. panta 1. punkta c), f) vai i) apakšpunktā minētie apstākļi.
4. Dalībvalsts var nolemt nepiemērot 3. punktu attiecībā uz valstspiederīgajiem vai bezvalstniekiem, kas ir tādu trešo valstu pastāvīgie iedzīvotāji, par kurām minētā dalībvalsts ir paziņojusi Komisijai saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 810/2009 25.a panta 3. punktu.

Ja pēc saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 810/2009 25.a panta 4. punktu veiktās izskatīšanas Komisija uzskata, ka trešā valsts sadarbojas pietiekami, dalībvalsts atkal piemēro 3. punkta noteikumus.

Ja Komisija uzskata, ka attiecīgā trešā valsts nesadarbojas pietiekami, dalībvalsts var turpināt nepiemērot 3. punktu:

- (a) līdz brīdim, kad atceļ vai groza īstenošanas aktu, ko Padome iepriekš pieņēmusi saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 810/2009 25.a panta 5. punktu;
 - (b) ja Komisija neuzskata, ka nepieciešami pasākumi saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 810/2009 25.a pantu, līdz brīdim, kad Komisija savā novērtējumā, ko tā veikusi saskaņā ar minētā panta 2. punktu, ziņo, ka ir notikušas būtiskas izmaiņas attiecīgās trešās valsts sadarbībā.
5. Nepavadītiem nepilngadīgajiem un nepilngadīgajiem, kas jaunāki par 12 gadiem, un viņu ģimenes locekļiem robežprocedūru var piemērot tikai gadījumos, kas minēti 40. panta 5. punkta b) apakšpunktā.
 6. Neskarot 9. un 11. punktu, pieteikuma iesniedzējiem, uz kuriem attiecas robežprocedūra, nav atļauts ieceļot dalībvalsts teritorijā.
 7. Neskarot 11. punktā noteiktos termiņus, dalībvalstis robežprocedūras piemērošanas gaitā var veikt procedūru par patvēruma pieteikuma izskatīšanu atbildīgās dalībvalsts noteikšanai, kā noteikts Regulā (ES) Nr. XXX/XXX [Patvēruma un migrācijas pārvaldības regula].
 8. Ja robežprocedūras piemērošanas nosacījumi dalībvalstī, no kuras pieteikuma iesniedzēju pārceļ, ir izpildīti, dalībvalsts, uz kuru pieteikuma iesniedzēju pārceļ, var piemērot robežprocedūru saskaņā ar Regulas (ES) Nr. XXX/XXX [Patvēruma un migrācijas pārvaldības regula] [x]. pantu, t. sk. 1. punkta d) apakšpunktā minētajos gadījumos.
 9. Dalībvalstis nepiemēro robežprocedūru vai jebkurā procedūras posmā pārtrauc to piemērot, ja:
 - (a) atbildīgā iestāde uzskata, ka iemesli, kas pamato pieteikuma noraidīšanu kā nepieļaujamu vai paātrinātās izskatīšanas procedūras izmantošanu, nav piemērojami vai vairs nav piemērojami;
 - (b) atbalstu, kas nepieciešams pieteikuma iesniedzējiem ar īpašām procesuālām vajadzībām, nevar sniegt 14. punktā minētajās vietās;
 - (c) robežprocedūras nepiemērošanai pastāv medicīniski iemesli;
 - (d) atsevišķos gadījumos tiek izmantota aizturēšana un Direktīvas XXX/XXX/ES [Uzņemšanas apstākļu direktīva] 8.–11. pantā paredzētās garantijas un aizturēšanas nosacījumi nav izpildīti vai vairs nav izpildīti, un robežprocedūru attiecīgajam pieteikuma iesniedzējam nevar piemērot, neizmantojot aizturēšanu.

Šādos gadījumos kompetentā iestāde ļauj pieteikuma iesniedzējam ieceļot dalībvalsts teritorijā.

10. Atkāpjoties no šīs regulas 28. panta, pieteikumus, kuri izskatāmi robežprocedūrā, iesniedz ne vēlāk kā piecas dienas pēc pirmās reģistrācijas vai pārceļšanas gadījumā, ko veic saskaņā ar Regulas (ES) Nr. XXX/XXX [Patvēruma un migrācijas pārvaldības regula] [x]. pantu, – piecas dienas no dienas, kad pieteikuma iesniedzējs ierodas atbildīgajā dalībvalstī pēc saskaņā ar minētās regulas 56. panta 1. punkta e) apakšpunktu veiktās pārsūtīšanas.

11. Robežprocedūrai jābūt pēc iespējas īsai, vienlaikus nodrošinot pieteikumu pilnīgu un taisnīgu izskatīšanu. Tā ietver 2. un 3. punktā minēto lēmumu un attiecīgā gadījumā visus lēmumus par pārsūdzību, un to pabeidz 12 nedēļās no pieteikuma reģistrēšanas dienas. Pēc minētā laikposma pieteikuma iesniedzējam atļauj ieceļot dalībvalsts teritorijā, izņemot gadījumus, kad piemērojams 41.a panta 1. punkts.

Atkāpjoties no 34. pantā, 40. panta 2. punktā un 55. pantā noteiktajiem termiņiem, dalībvalstis paredz noteikumus, ar ko nosaka izskatīšanas procedūras un pārsūdzības procedūras ilgumu, kuri nodrošina, ka gadījumā, ja tiek pārsūdzēts lēmums, ar ko pieteikumu robežprocedūrā noraida, lēmumu par šādu pārsūdzību pieņem 12 nedēļās no pieteikuma reģistrēšanas dienas.

12. Atkāpjoties no šā panta 11. punkta, pieteikuma iesniedzējam neatļauj ieceļot dalībvalsts teritorijā, ja:

- (a) pieteikuma iesniedzēja tiesības palikt ir atsauktas saskaņā ar 9. panta 3. punkta a) apakšpunktu;
- (b) pieteikuma iesniedzējam saskaņā ar 54. pantu nav tiesību palikt un viņš attiecīgajā termiņā nav lūdzis atļauju palikt pārsūdzības procedūras nolūkā;
- (c) pieteikuma iesniedzējam saskaņā ar 54. pantu nav tiesību palikt un tiesa ir nolēmusi, ka pieteikuma iesniedzējs nav tiesīgs palikt līdz pārsūdzības procedūras iznākumam.

Šādos gadījumos, kad uz pieteikuma iesniedzēju attiecas atgriešanas lēmums, kas izdots saskaņā ar Direktīvu XXX/XXX/ES [Atgriešanas direktīva], vai ieceļošanas atteikums saskaņā ar Regulas (ES) 2016/399 14. panta noteikumiem, piemēro 41.a pantu.

13. Pieteikumu, uz kuriem attiecas robežprocedūra, izskatīšanas laikā pieteikuma iesniedzējus patur pie ārējās robežas vai tranzīta zonās vai to tuvumā. Katra dalībvalsts vēlākais [*divus mēnešus pēc šīs regulas piemērošanas dienas*] paziņo Komisijai vietas pie ārējām robežām, ārējās robežas vai tranzīta zonu tuvumā, kur tiks veikta robežprocedūra, t. sk. piemērojot 3. punktu, un nodrošina, ka minēto vietu kapacitāte ir pietiekama, lai apstrādātu pieteikumus, uz kuriem attiecas minētais punkts. Ja vietas, kurās piemēro robežprocedūru, mainās, par to paziņo Komisijai divus mēnešus pirms izmaiņu stāšanās spēkā.

14. Situācijās, kad to vietu kapacitāte, ko dalībvalstis paziņojušas saskaņā ar 14. punktu, īslaicīgi ir nepietiekama, lai apstrādātu pieteikumus, uz kuriem attiecas 3. punkts, dalībvalstis var izraudzīties citas vietas dalībvalsts teritorijā un, paziņojot tās Komisijai, pagaidu kārtā un uz īsāko nepieciešamo laiku tajās izmitināt pieteikuma iesniedzējus.”;

(16) regulā iekļauj šādu 41.a pantu:

“41.a pants

Robežprocedūra atgriešanas veikšanai

1. Trešo valstu valstspiederīgajiem un bezvalstniekiem, kuru pieteikums ir noraidīts 41. pantā minētās procedūras ietvaros, neļauj ieceļot dalībvalsts teritorijā.
2. Šā panta 1. punktā minētās personas uz laiku, kas nepārsniedz 12 nedēļas, patur vietās pie ārējās robežas vai tranzīta zonās, vai to tuvumā; ja dalībvalsts nevar viņus izmitināt minētajās vietās, tā var izmantot citas vietas savā teritorijā. 12 nedēļu laikposms sākas no brīža, kad pieteikuma iesniedzējam, trešās valsts valstspiederīgajam vai bezvalstniekam vairs nav tiesību palikt vai vairs nav atļauts palikt.
3. Šā panta nolūkā piemēro Direktīvas XXX/XXX/ES [pārstrādātā Atgriešanas direktīva] 3. pantu, 4. panta 1. punktu, 5.–7. pantu, 8. panta 1.–5. punktu, 9. panta 2.–4. punktu, 10.–13. pantu, 15. pantu, 17. panta 1. punktu, 18. panta 2.–4. punktu un 19.–21. pantu.
4. Neskarot iespēju jebkurā brīdī brīvprātīgi atgriezties, 1. punktā minētajām personām var piešķirt laikposmu brīvprātīgai izceļošanai, kas nepārsniedz 15 dienas.
5. Šā panta 1. punktā minētajām personām, kuras aizturētas 41. pantā minētās procedūras laikā un kurām vairs nav tiesību palikt, un kurām vairs nav atļauts palikt, var turpināt aizturēšanas piemērošanu nolūkā novērst ieceļošanu dalībvalsts teritorijā, sagatavot atgriešanu vai īstenot izraidīšanas procesu.
6. Šā panta 1. punktā minētās personas, kurām vairs nav tiesību palikt un kurām vairs nav atļauts palikt, un kuras nav aizturētas 41. pantā minētās procedūras laikā, var aizturēt, ja pastāv bēgšanas iespējamība Direktīvas XXX/XXX/ES [Atgriešanas direktīva] nozīmē, ja šīs personas izvairās no atgriešanas vai izraidīšanas procesa sagatavošanas vai kavē to, vai ja tās apdraud sabiedrisko kārtību, sabiedrības drošību vai valsts drošību.
7. Aizturēšanu piemēro uz iespējami īsu laikposmu, un tā turpinās tikai tik ilgi, kamēr tiek sagatavoti un ar pienācīgu rūpību veikti izraidīšanas pasākumi. Aizturēšanas laikposms nepārsniedz 2. punktā minēto laikposmu, un to ieskaita maksimālajos aizturēšanas laikposmos, kas noteikti Direktīvas XXX/XXX/ES [Atgriešanas direktīva] 15. panta 5. un 6. punktā.
8. Dalībvalstis, kuras pēc pieteikuma noraidīšanas 41. pantā minētās procedūras ietvaros izdod ieceļošanas atteikumu saskaņā ar Regulas (ES) 2016/399 14. pantu un kuras ir nolēmušas nepiemērot Direktīvu XXX/XXX/ES [Atgriešanas direktīva] šādos gadījumos saskaņā ar minētās direktīvas 2. panta 2. punkta a) apakšpunktu, nodrošina, ka attieksme pret trešo valstu valstspiederīgajiem un bezvalstniekiem, uz kuriem attiecas ieceļošanas atteikums, un to aizsardzības līmenis atbilst Direktīvas XXX/XXX/ES [Atgriešanas direktīva] 4. panta 4. punktā noteiktajam un ir līdzvērtīgs šā panta 2., 4. un 7. punktā noteiktajam.”;

(17) regulas 43. pantu groza šādi:

“a) svītrot a) apakšpunktu;

regulas 43. pantam pievieno šādu c) apakšpunktu:

c) pirmais turpmākais pieteikums viena gada laikā no dienas, kad atbildīgā iestāde pieņēma lēmumu par pirmo pieteikumu, iesniegts tikai tādēļ, lai aizkavētu vai traucētu atgriešanas lēmuma izpildi, saskaņā ar ko pieteikuma iesniedzējs tiktu nekavējoties izraidīts no dalībvalsts, kamēr nav izdots galīgais lēmums, ar kuru minēto pieteikumu atzīst par nepieļaujamu, tajos gadījumos, kad atbildīgajai iestādei ir uzreiz skaidrs, ka nav iesniegti jauni elementi saskaņā ar 42. panta 4. punktu.”;

(18) regulas 53. un 54. pantu aizstāj ar šādiem:

“53. pants

Tiesības uz efektīviem tiesiskās aizsardzības līdzekļiem

1. Pieteikuma iesniedzējiem ir tiesības uz efektīviem tiesiskās aizsardzības līdzekļiem tiesā par:

- (a) lēmumu, ar ko pieteikumu noraida kā nepieļaujamu;
- (b) lēmumu, ar ko pieteikumu noraida kā nepamatotu gan attiecībā uz bēgļa, gan alternatīvās aizsardzības statusu;
- (c) lēmumu, ar ko pieteikumu noraida kā netieši atsauktu;
- (d) lēmumu, ar ko atņem starptautisko aizsardzību;
- (e) atgriešanas lēmumu.

Atgriešanas lēmumus pārsūdz tajā pašā tiesā un tajā pašā tiesvedībā, un tādos pašos termiņos kā (a), (b), (c) un (d) apakšpunktā minētos lēmumus.

2. Personām, kas atzītas par tiesīgām saņemt alternatīvo aizsardzību, ir tiesības uz efektīviem tiesiskās aizsardzības līdzekļiem par lēmumu, ar kuru viņu pieteikumu uzskata par nepamatotu attiecībā uz bēgļa statusu. Ja dalībvalsts piešķirtais alternatīvās aizsardzības statuss saskaņā ar Savienības un valstu tiesību aktiem dod tādas pašas tiesības un priekšrocības kā bēgļa statuss, minētā lēmuma pārsūdzību minētajā dalībvalstī var uzskatīt par nepieļaujamu, ja to paredz valsts tiesību akti.

3. Efektīvs tiesiskās aizsardzības līdzeklis 1. punkta nozīmē nodrošina pilnīgu un *ex nunc* faktisko un tiesisko apstākļu pārbaudi vismaz pirmās instances tiesā, t. sk. attiecīgā gadījumā pārbaudi par starptautiskās aizsardzības nepieciešamību saskaņā ar Regulu (ES) Nr. XXX/XXX [Kvalifikācijas regula].

4. Ja kompetentajā tiesā notiek uzklauššana un ja citādi nevar nodrošināt atbilstīgu saziņu, pieteikuma iesniedzējiem uzklauššanas nolūkā nodrošina mutisko tulkošanu.

5. Ja tiesa uzskata par vajadzīgu, tā nodrošina to attiecīgo dokumentu tulkojumu, kuri vēl nav pārtulkoti saskaņā ar 33. panta 4. punktu. Minēto attiecīgo dokumentu tulkojumus var nodrošināt arī citas struktūras, un tos var apmaksāt no valsts līdzekļiem saskaņā ar valsts tiesību aktiem.

6. Ja dokumentus neiesniedz savlaicīgi, lai tiesa varētu nodrošināt to tulkojumu, tiesa var atteikties ņemt vērā minētos dokumentus, ja tiem nav pievienots pieteikuma iesniedzēja nodrošināts tulkojums.

7. Dalībvalstis savos tiesību aktos paredz šādus termiņus, kuros pieteikuma iesniedzēji var iesniegt pārsūdzības par 1. punktā minētajiem lēmumiem:

- (a) vismaz viena nedēļa tāda lēmuma gadījumā, ar ko pieteikumu noraida kā nepieļaujamu, kā netieši atsauktu vai kā nepamatotu, ja lēmuma pieņemšanas brīdī piemērojams kāds no 40. panta 1. vai 5. punktā minētajiem apstākļiem;
 - (b) ne mazāk kā divas nedēļas un ne vairāk kā divi mēneši – visos pārējos gadījumos.
8. Šā panta 7. punktā minētos termiņus sāk skaitīt no dienas, kad atbildīgās iestādes lēmums ir paziņots pieteikuma iesniedzējam vai viņa pārstāvim vai juridiskajam konsultantam. Paziņošanas procedūru nosaka valsts tiesību aktos.
9. Attiecībā uz lēmumu, kas pieņemts saistībā ar robežprocedūru, dalībvalstis paredz tikai vienu pārsūdzības līmeni.

54. pants

Pārsūdzības apturošais efekts

1. Atgriešanas lēmuma sekas automātiski aptur uz laiku, kamēr pieteikuma iesniedzējam ir tiesības palikt vai ir atļauts palikt saskaņā ar šo pantu.
2. Pieteikuma iesniedzējiem ir tiesības palikt dalībvalsts teritorijā līdz brīdim, kad beidzas termiņš, kurā viņi var īstenot savas tiesības uz efektīviem tiesiskās aizsardzības līdzekļiem pirmās instances tiesā, un, ja šādas tiesības izmantotas noteiktajā termiņā, – līdz iznākumam tiesiskās aizsardzības procedūrā.
3. Pieteikuma iesniedzējam nav tiesību palikt saskaņā ar 2. punktu, ja kompetentā iestāde ir pieņēmusi vienu no sekojošiem lēmumiem:
 - (a) lēmumu, ar ko pieteikumu noraida kā nepamatotu vai acīmredzami nepamatotu, ja lēmuma pieņemšanas brīdī piemērojams kāds no 40. panta 1. un 5. punktā norādītajiem apstākļiem [t. sk. par drošu izcelsmes valsti] vai tajos gadījumos, uz kuriem attiecas robežprocedūra;
 - (b) lēmumu, ar ko pieteikumu noraida kā nepieļaujamu saskaņā ar 36. panta 1. punkta a) apakšpunktu [pirmā patvēruma valsts] vai c) apakšpunktu [turpmāki pieteikumi bez jauniem elementiem];
 - (c) lēmumu, ar ko pieteikumu noraida kā netieši atsauktu;
 - (d) lēmumu, ar ko turpmāku pieteikumu noraida kā nepamatotu vai acīmredzami nepamatotu;
 - (e) lēmumu par starptautiskās aizsardzības atņemšanu saskaņā ar Regulas Nr. XXX/XXX (Kvalifikācijas regula) 14. panta 1. punkta b), d) un e) apakšpunktu un 20. panta 1. punkta b) apakšpunktu.
4. Gadījumos, kas minēti 3. punktā, tiesai pēc pieteikuma iesniedzēja pieprasījuma pēc faktisko un tiesisko apstākļu pārbaudes ir pilnvaras lemt par to, vai atļaut pieteikuma iesniedzējam palikt dalībvalstu teritorijā līdz iznākumam tiesiskās aizsardzības procedūrā. Kompetentajai tiesai ir pilnvaras saskaņā ar valsts tiesību aktiem izlemt šo jautājumu *ex officio*.
5. Šā panta 4. punkta nolūkā piemēro turpmāk minētos nosacījumus:
 - (a) pieteikuma iesniedzējam nosaka vismaz piecu dienu termiņu, skaitot no dienas, kad viņam paziņots lēmums, lai iesniegtu pieprasījumu ļaut palikt teritorijā līdz iznākumam tiesiskās aizsardzības procedūrā;

- (b) ja citādi nevar nodrošināt atbilstīgu saziņu, pieteikuma iesniedzējam kompetentajā tiesā uzklaušanās nolūkā nodrošina mutisko tulkošanu;
 - (c) pieteikuma iesniedzējam pēc viņa pieprasījuma sniedz bezmaksas juridisko palīdzību un pārstāvību saskaņā ar 15. panta 4. un 5. punktu;
 - (d) pieteikuma iesniedzējam ir tiesības palikt:
 - i) līdz termiņam, kurā beidzas iespēja vērsties tiesā ar pieprasījumu atļaut palikt;
 - ii) ja pieteikuma iesniedzējs pieprasījumu atļaut palikt ir iesniedzis noteiktajā termiņā, – līdz tiesa pieņem lēmumu par to, vai ļaut pieteikuma iesniedzējam palikt (dalībvalsts) teritorijā.
6. Turpmāku pieteikumu gadījumos, atkāpjoties no šā panta 6. punkta d) apakšpunkta, dalībvalstis var valsts tiesību aktos noteikt, ka pieteikuma iesniedzējam, neskarot neizraidīšanas principa ievērošanu, nav tiesību palikt, ja pārsūdzība iesniegta tikai tādēļ, lai aizkavētu vai traucētu atgriešanas lēmuma izpildi, saskaņā ar kuru pieteikuma iesniedzējs tiktu nekavējoties izraidīts no dalībvalsts, gadījumos, kad tiesai ir uzreiz ir skaidrs, ka nav iesniegti jauni elementi saskaņā ar 42. panta 4. punktu.
7. Pieteikuma iesniedzējam, kas iesniedz turpmāku pārsūdzību par pirmo vai turpmāko pārsūdzības lēmumu, nav tiesību palikt dalībvalsts teritorijā, neskarot tiesas iespēju pēc pieteikuma iesniedzēja pieprasījuma vai, rīkojoties *ex officio*, ļaut pieteikuma iesniedzējam palikt.”